

A stylized illustration featuring a large orange globe being pulled apart by four stylized human figures at the bottom. The figures are in blue and orange colors. The background consists of broad, diagonal stripes in blue and orange, with a pattern of small blue triangles. Yellow stars are scattered throughout. A speech bubble-like shape contains the text 'riv gränserna'.

**riv
gränserna**

**LIBERALA UNGDOMSFÖRBUNDET
HANDLINGSPROGRAM**

ANTAGET VID KONGRESSEN I VÄSTERÅS
AUGUSTI 2019

innehållsförteckning

LIBERALISM	6
DEMOKRATI OCH MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER	8
JÄMLIKHET	10
VÅR DEMOKRATI	13
GLOBALT	20
EKONOMI	27
VÄLFÄRD	38
UTBILDNING OCH KULTUR	48
MILJÖ	57
REGISTER	63

liberalism

Individen är liberalismens utgångspunkt.

Liberalismen erkänner varje människas lika och okränkbara värde samt rätt till liv, frihet och egendom. Frihet är rätten att bestämma över sig själv och forma sitt liv. Gränsen för denna frihet går där den ene individens agerande kränker den andres. Varje människa är en individ och sina medmänniskors jämlike med samma rätt till frihet. Mänskliga fri- och rättigheter är det fundament varpå det liberala samhället vilar. Negativa rättigheter så som rätten till liv, egendom, tanke-, religions-, yttrande-, tryck-, förenings-, mötes- och rörelsefrihet är sådana grundläggande fri- och rättigheter.

Liberalismen ser samhället som en sammanslutning av fria individer. I samhället är det statens uppgift att upprätthålla säkerhet genom att skydda medborgarnas liv och ägande samt att trygga respekten för de mänskliga fri- och rättigheterna. Staten fyller endast en instrumentell roll och är bara legitim i den mån som den skyddar medborgarnas fri- och rättigheter. Liberalismen sätter individens suveränitet före

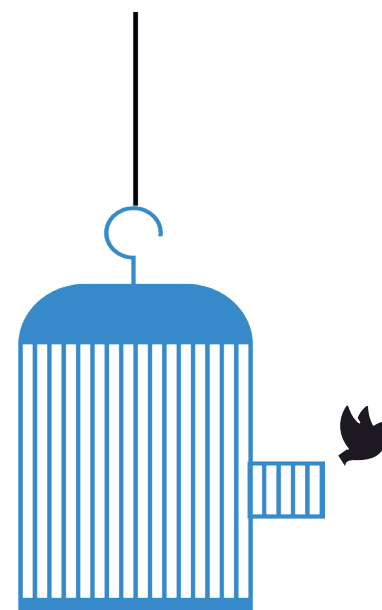
statens. Det enda politiska system som uppfyller kraven på frihet och jämlikhet är demokratin och det enda ekonomiska system som uppfyller dessa krav är marknadsekonomin. Även om det åligger staten att garantera individens frihet har varje medborgare ett personligt ansvar att skydda sin egen och andra individers frihet. Men det är bara staten, eller den staten tillåter, som får använda våld och då endast i syfte att upprätthålla människors fri- och rättigheter. Därför har staten våldsmonopol. Om staten förgriper sig mot medborgarna i strid mot de mänskliga rättigheterna har den förverkat sin legitimitet och väpnat motstånd blir därmed acceptabelt.

Människors förutsättningar och livsmål varierar, men alla individer ska ges reella möjligheter att forma sitt liv efter egna önskemål eller värderingar. Den liberala jämlikhetstanken bygger på uppfattningen att lika möjligheter leder till ett rättvist samhälle. Av naturen eller oturen har inte alla människor samma möjligheter och

ett liberalt samhälle strävar efter att tillhandahålla så hög välfärd som möjligt, så att resursbrist inte sätter människors möjlighet att söka sin egen lycka ur spel. Ojämligheter som är en följd av vuxna människors fria val är inte ett problem. Jämlikhetstanken innebär också att alla positioner inom staten ska vara nåbara för alla. Vissa grundläggande kunskaper är nödvändiga för att alla individer ska kunna utnyttja sina fri- och rättigheter. Liberaler var de första feministerna och liberalismen har alltid gått hand i hand med feminismen. I det liberala samhället spelar kön ingen roll för en människas möjligheter att förverkliga sig själv. Så är inte fallet i dag och därför är Liberala ungdomsförbundet ett liberalt feministiskt ungdomsförbund. Kampen mot rasism utgör en central del av liberalismen. Individens etniska, religiösa eller kulturella tillhörighet

ska aldrig få vara av betydelse för en människas livsmöjligheter och därför är Liberala ungdomsförbundet en antirasistisk organisation.

Den liberala människosynen utgår från att varje individ kan och ska få använda sitt förnuft för att nå sina livsmål utan att hindras från detta. Det liberala samhället kännetecknas av en fri och öppen debatt, där idéer analyseras och kritiskt granskas. En fri och öppen debatt förutsätter att ingen förbjuds att uttrycka sina åsikter. I liberalismen betonas öppenhet inför förändringar. Tron på förnuftet, nya idéer, innovationskraft och entreprenörskap utgör väsentliga inslag i liberalers verklighetssyn. I liberalismen betonas även människans förmåga att kritiskt granska de påståenden som presenteras för denne.

demokrati och mänskliga rättigheter

Den liberala demokratisynen förutsätter att mänskliga rättigheter respekteras och upprätthålls. Dessa fri- och rättigheter fyller sin viktigaste funktion när samhällsklimatet hårdnar, när det öppna samhället ifrågasätts i tider av politisk kris. Det är först då demokratin sätts på prov. För liberaler uppstår den värsta krisen när dessa fri- och rättigheter inskränks för att tillgodose kortsiktiga mål. En liberal demokrati ger aldrig upp sina kännetecken. Alla demokrater har därför ett ansvar att stå upp för demokratiska värderingar när de hotas.

1. I ett demokratiskt samhälle utgår makten från de enskilda individerna genom allmänna och fria val. En fungerande rättsstat tillförsäkrar de enskilda individerna rättssäkerhet, rättstrygghet, skydd från statens övergrepp och en generell rätt till domstolsprövning. En stark konstitution ska tydligt definiera statens mandat och begränsningar till skydd för medborgarna och det demokratiska systemet. De viktigaste friheterna för den enskilde ska vara garanterade i skrivelser som inte kan ändras med annat än att statsbildningen avvecklas.

2. Demokrati och mänskliga rättigheter är nödvändiga inslag för att ett lands regim ska anses legitim. Regioner där en majoritet av befolkningen vill bryta sig ur stater som inte erkänner dessa värden ska ha rätt att göra så.

Regioner i demokratiska stater ska ha rätt att själva genom folkomröstning avgöra sin framtida status förutsatt att det demokratiska statsskicket bevaras.

3. Varje person ska ha en rätt att avsäga sig sitt medborgarskap och därmed utträda ur den stat man tidigare varit medborgare i. Den som har avsagt sig sitt medborgarskap ska ha samma rättigheter och skyldigheter som icke-medborgare som befinner sig på en stats territorium exempelvis vad gäller skyldighet att betala skatt.

4. Varje demokratiskt styrd stat har ett ansvar för att demokratin ska bevaras. Det gäller självfallet också om den måste försvaras med våld.

5. Föreningsfriheten är en av de

grundläggande demokratiska rättigheterna. Det är en lika självklar rätt att välja att stå ensam som att organisera sig. Kollektivanslutning ska vara förbjuden i lag.

6. Alla har rätt till sin kulturella och religiösa identitet. Det omfattar även rätten att bära kulturella symboler. Ingen kultur eller religion ska äga företräde inför staten.

7. Staten ska inte registrera individers så kallade rasbakgrund. Indelningen av människor i olika raser hör till en mörk tid i mänsklighetens historia då rasism och rasbiologi var socialt accepterat i samhället.

8. Rasism bekämpas bäst med information och kunskap. Det bör därför genomföras en informationssatsning i grund- och gymnasieskola som diskuterar och synliggör rasism i Sverige.

9. Staten ska vara neutral i livsåskådningsfrågor. Någon kyrkoskatt eller statlig hjälp med avgiftsindrivning kan därför inte accepteras. Trossamfund ska betraktas som ideella organisationer och inte särbehandlas av staten.

10. Staten ska inte diktera när människor ska vara lediga, det ska vara upp till arbetsmarknadens parter att bestämma. Så kallade "röda dagar" ska avskaffas.

11. Främlingsfientlighet bekämpas bäst med information och kunskap. Förbud mot rasistiska organisationer är inte förenligt med de demokratiska principerna. Lagen om hets mot folkgrupp är ett oproportionerligt ingrepp i yttrandefriheten och ska avskaffas. Uppvigelnas hot eller kränkningar ska kunna beivras med annan lagstiftning.

12. Fria massmedier är en förutsättning för ett öppet utbyte av idéer och är det civila samhällets främsta försvar mot illegitim maktutövning. Press, radio, TV och internet ska så långt det är möjligt vara fria från statlig kontroll och inblandning. Censur för vuxna är inte acceptabelt i ett liberalt samhälle.

13. Kapitalism och marknadsekonomi krävs dels för att ge människor möjlighet att bestämma över sina egna liv, dels för att det är det enda system som kan ta tillvara människors drivkraft att förbättra för sig själva och göra det till något positivt för hela samhället.

jämlikhet

Ett samhälle utan jämlikhet blir ett samhälle där bara den starke kan utnyttja sin frihet. den liberala strävan efter jämlikhet utgår från respekten för människors olikheter och rätten till samma möjligheter i livet oaktat dessa. i dagens samhälle finns en kollektivism som gör vissa egenskaper till norm och hämmar individers rätt att leva som de vill. kön, sexuell läggning, funktionshinder, religiös-, kulturell- eller etnisk tillhörighet avgör inte en människas värde.

14. En liberal feministisk grundsyn ska forma jämställdhetspolitiken. Detta innebär att synliggöra det könsdiskriminerande samhälle vi lever i och konsekvenserna det för med sig, samt att aktivt bekämpa maktstrukturer och könsroller som begränsar individen.

15. Kapitalismen är, under rätt förutsättningar, en långt mer produktiv kraft än vad staten någonsin kan vara. Den har historiskt gjort det möjligt för individen att bryta sig loss från beroendet av familjen och dess låsta roller.

16. Konkurrensutsättning av offentlig verksamhet är en jämställdhetsreform, då den gör att de anställda – företrädesvis kvinnor – får möjligheten att välja den bästa arbetsgivaren.

17. Lagstiftad kvotering inskränker

äganderätten och hotar principen att individen ska bedömas på egna meriter, den löser inte heller jämställdhetsproblemen. Det är emellertid inte upp till politiker att avgöra huruvida näringslivet ska använda sig av kvotering eller inte.

18. Rätten till den egna kroppen är en mänsklig rättighet. Surrogatmoderskap bör därför tillåtas.

19. Assisterad befruktning med både donerad sperma och donerat ägg är otillåtet, vilket gör att möjligheterna att skaffa barn genom assisterad befruktning begränsas. Samtida donation av ägg och spermier borde istället tillåtas, både utom och inom parrelationer.

20. En utveckling där människor kan välja att inte genomgå en graviditet utan istället använda sig

av artificiella livmödrar är positiv. Det är långt mindre farligt för både livmoderbäraren och barnet. Sverige bör stödja och uppmuntra medicinsk forskning som möjliggör detta.

21. Rätten till fri abort är absolut och ska gälla alla i hela världen. Aborträtten får inte inskränkas i takt med medicinska framsteg, graviditeten ska alltid kunna avbrytas. Om graviditeten avbryts och barnet klarar sig utanför kroppen bör ansvaret för barnet övergå till staten. Det ska vara en självklarhet att låta människor komma till Sverige och genomgå abort.

22. Staten ska inte lägga någon värdering i kön, sexualitet och antal när det gäller vilka individer väljer att bo, skaffa barn eller gifta sig med. Äktenskaps- och sambolagstiftning ska därför vara köns- och antalsneutral. Äktenskapsbalken ska ersättas med en köns- och antalsneutral samlevnadsbalk och vigsel ska endast förrättas borgerligt. Trossamfund ska vara fria att utforma egna ceremonier. Människors möjlighet att även skriva andra avtal om sin samlevnad ska alltid finnas.

23. Staten ska inte moralisera över vuxna människors val av sexpartner.

24. Juridiken kring föräldraskap leder idag till problem för föräldrar som inte är ett gift, heterosexuellt par.

Ett enkelt system, oberoende av civilstånd, för anmälan och prövning av föräldraskap bör införas.

25. Vuxna människor måste själva få bestämma hur de vill tilltalas, få ge sina barn nästan vilka namn de vill och hur de vill ingå namngemenskap som makar.

26. Läkares bedömningar och inte lagstadgade åldersgränser ska vara avgörande för när en individ ska kunna genomgå en könskorrigering operation.

27. Ålder är ett alldeles för godtyckligt kriterium för att avgöra om någon är en lämplig förälder eller inte. Ålderskraven för adoption bör därför tas bort så att alla myndiga personer som uppnår övriga krav får ansöka om att adoptera.

28. Inte bara gifta par bör tillåtas adoptera tillsammans. Även personer i andra relationer bör kunna ansöka om att adoptera om de uppfyller övriga krav.

29. Juridiska kön är en rest från den tiden då människor åtnjöt olika rättigheter beroende på deras kön och fyller ingen funktion i dagens Sverige. De bör därför avskaffas. Till dess att juridiska kön är avskaffade ska Sverige erkänna ett tredje juridiskt kön.

30. Fram till 2013 krävde lagen att den som ändrade juridiskt kön skulle steriliseras, vilket senare visade sig gå emot grundlagen samt de mänskliga rättigheterna. De som steriliserats med anledning av denna lag bör därför vara berättigade till skadestånd.

31. Myndiga individer ska åtnjuta samma rättigheter. Därför ska det offentliga inte införa åldersgränser för myndiga.

vår demokrati

Demokratin är det enda politiska system som kan garantera varje människas fri- och rättigheter. En förutsättning för demokratin är åsikts-, yttrande-, mötes- och pressfrihet. En statsmakt behövs för att garantera dessa. Eftersom statsmaktens uppgift är att garantera varje individs fri- och rättigheter är det naturligt att inte alla beslut underställs demokratin. De flesta beslut kan fattas av fria individer utan att staten behöver vara delaktig. Varje människa har rätt till ett privatliv fritt från godtycklig statlig övervakning och registrering. Eftersom de mänskliga fri- och rättigheterna gäller alla människor ska staten behandla alla medborgare lika, utan åtskillnad i fråga om kön, etnicitet eller sexualitet.

DEN SVENSKA DEMOKRATIN

32. Att alla är lika inför lagen och att den offentliga makten utövas under lag är fundamenten i ett rättssamhälle. En författningsdomstol som ska kunna pröva alla lagars grundlagsenlighet bör inrättas. Även enskilda ska ha möjlighet att få grundlagsvidriga kränkningar prövade av domstolen.

33. Partiorganisationernas makt över riksdagens ledamöter urholkar den parlamentariska demokratin, och behöver balanseras med mer makt till väljarna. Till dess att partiernas interna ranking av kandidaterna har avskaffats ska spärrarna för personval i allmänna val helt avskaffas.

34. Rättigheten att väcka nationella medborgarinitiativ bör införas. Riksdagens ska behandla initiativet om namnunderskrifter motsvarande exempelvis fem procent av de röstberättigade samlats in.

35. Barn som föds i Sverige ges olika rättigheter beroende på föräldrarnas ursprung och medborgarskap. Ett barns rättigheter och möjligheter ska inte avgöras av föräldrarnas härkomst, vilket är fallet i dag när Sverige utgår enbart efter härstamningsprincipen vid utdelning av medborgarskap till nyfödda barn. Medborgarskap bör därför erbjudas till alla barn som föds i Sverige. Territorialprincipen bör därför införas jämte härstamningsprincipen.

36. I en demokrati ska alla poster vara öppna för alla. Detta gäller även människor med permanent

uppehållstillstånd.

37. Landstingen har spelat ut sin roll och bör ersättas av regioner. Regionerna ska även kunna ta över viss beslutskompetens från staten.

38. Monarkin är en förlegad kvarleva från den tiden då Sverige var en diktatur. Makt ska inte gå efter blodsband, utan efter kompetens. Monarkin ska avskaffas och Sveriges statsskick ska bli republik där statschefen utses av folket i direkta val.

39. Den offentliga förvaltningen bör i största möjliga mån använda sig av mjukvara med öppen källkod. Konsekvensen av detta är både enorma besparingar på alla nivåer i det offentliga men även främjande av en fri och demokratisk inställning till mjukvara.

40. De nordiska länderna och autonoma områdena bör bilda en gemensam förbundsstat. Detta skulle stärka samarbetet mellan de nordiska länderna, ge oss mer inflytande i världen och utveckla våra länder. Förbundsstatens makt bör vara begränsad till gränsöverskridande områden som definieras i en gemensam konstitution.

41. Lagen som förbjuder att skända den svenska flaggan snarast bör avskaffas.

RÄTTSSÄKERHET

42. Rättssäkerheten, rättstryggheten och den enskildes rätt till skydd från övergrepp från statens sida är avgörande för det öppna samhället. Med rättssäkerhet menas att domstolarna ska behandla lika fall lika. Detta skapar förutsägbarhet vad gäller domstolens dömande som gör att den enskilde vet vad som gäller och kan styra sitt handlande därefter. Retroaktiv lagstiftning ska därför inte accepteras.

43. Statens viktigaste uppgift är att värna medborgarnas rättigheter till liv, frihet och egendom. Därför är det ett måste att rättsväsendet tilldelas tillräckliga resurser. När polisen inte förmår ingripa mot och utreda brott som begås, och när handläggningstiderna i rättsväsendet blir alltför långa, försvagas statens legitimitet.

44. Domstolarna ska vara fria och självständiga i sin rättskipande verksamhet. Ingen annan myndighet ska få bestämma hur domstolarna ska döma i enskilda fall.

45. Dödsstraff är en rättsosäker och ytterst inhuman påföljd, och Sverige bör aktivt arbeta för dödsstraffets avskaffande världen över.

46. Människor bosatta i Sverige ska behandlas lika oavsett ursprung.

Den som bor i Sverige ska inte kunna utvisas, oavsett om denne har invandrat eller är född, har svenskt medborgarskap eller inte. Att ryckas upp ur sitt sociala sammanhang utöver annat straff är inhumant och orättvist.

47. Religion eller kultur får aldrig vara en ursäkt för att använda våld eller på annat sätt begränsa en persons livsutrymme. Polis och sociala myndigheter ska utbildas i hur hedersvåld ska bemötas, och staten ska ta ett ökat ansvar för att erbjuda skyddat boende för de personer som drabbas av hedersvåld.

48. Åsikten att "den allmänna rättsuppfattningen" ska tillmätas betydelse vid rättsutövningen utgör ett hot mot rättssäkerheten. Nämndemannaväsendet ska därför avskaffas.

49. För att bekämpa korporativism måste organisationernas representation i myndigheter och partssammansatta domstolar, så som arbetsdomstolen och hyresnämnden, avskaffas.

50. Civil olydnad är acceptabelt att använda när mänskliga fri- och rättigheter kränks. Civil olydnad innebär då att man begår ett lagbrott baserat på ickevåld med syfte att värna de kränkta rättigheterna, där de inblandade är beredda att ta

straffet.

51. Fördelning av vårdnad ska alltid utgå från barnens bästa. Föräldrakompetens har inget med kön att göra och ingen ska ha en fördel av sin könstillhörighet vid fördelning av vårdnad. Varje barn i vårdnadstvist ska tilldelas ett eget juridiskt ombud, detta för att säkra att barnets bästa ligger till grund för beslutet.

52. Det måste finnas en gräns för hur länge en misstänkt kan sitta häktad. Vidare bör möjligheterna att ålägga misstänkta särskilda restriktioner minska och särskilda bestämmelser ska gälla minderåriga som häktas.

INTEGRITET

53. Integritet är varje människas rätt till ett privatliv fritt från insyn och kontroll från offentliga organ. Samtidigt som medborgarnas insyn i den offentliga förvaltningen ska värnas och sekretess endast användas undantagsvis bör offentlighetsprincipen inte kunna utnyttjas för att sprida känsliga uppgifter om människor.

54. Massavlyssning och allomfattande DNA-register är stora hot mot den personliga integriteten och ska därför inte vara tillåtna. Fingeravtryck och DNA kan båda användas för att följa spår från individer och registrera dessa, utan att röja annan personligt

känslig information. Polisens register över sådana spår måste gallras från personkopplade uppgifter rörande personer som sonat sina brott eller misstänkta som sedan friats eller inte åtalats.

55. På samma sätt som polisen får samla in fingeravtryck i sitt arbete ska DNA kunna användas i polisens arbete.

56. Kryptering bör vara fritt till användande och utförande. Kommunikation över internet ska skyddas från avlyssning på samma sätt som telefonsamtal och vanlig post. Därför bör FRA-lagen avskaffas.

57. Information som är framtagen med bioteknik om en enskild person får med undantag för brottsutredningar, endast användas med dennes uttryckliga medgivande. Individen har rätt att få information om sitt fosters genetiska uppsättning utan att detta inskränker rätten till abort.

58. Privata aktörer ska inte få lika stora befogenheter som polis och myndigheter. När rättsskipningen på detta sätt läggs ut på entreprenad riskerar det att urholka både rättssäkerheten och principen om att den anklagade ska betraktas som oskyldig tills motsatsen bevisats. Ipred-lagen bör därför avskaffas.

59. I ett liberalt samhälle kan det aldrig vara acceptabelt att staten, utan att brottsmisstanke föreligger, kartlägger vem du talar med, ringer till och skriver brev till. Den svenska implementeringen av datalagringsdirektivet bör därför avskaffas.

60. Att ta del av information kan aldrig vara förbjudet i ett liberalt samhälle och censur är heller aldrig acceptabel. Statlig begränsning av information och publikationer måste alltid bygga på domstolsbeslut.

61. Individens integritet bör få ett starkare grundlagsskydd.

62. Det offentliga ska inte samla in mer information än vad som är absolut nödvändigt om människor. I varje situation ska en avvägning göras, så att endast relevanta uppgifter sparas. Samkörningar av statliga register är därför problematiska. Staten ska aldrig sälja uppgifter om enskilda som samlats in med tvång till privata företag.

63. Tilldelning av personnummer ska ske slumpmässigt vad gäller de tre siffror som följer på födelsedatumet, så att exempelvis kön eller ursprung inte går att utläsa.

64. Drogtester i skolan, både tvångsvisa och så kallat frivilliga, innebär en långtgående inskränkning

i rätten till kroppslig integritet, och denna inskränkning uppvägs inte av de intressen den syftar till att tillgodose. Drogtester i skolan ska därför inte vara tillåtet. Arbetsgivare ska endast få utföra drogtestar på sina anställda om säkerheten på jobbet eller säkerheten för allmänheten riskeras av deras eventuella drogbruk.

65. Dagens tredjemansrevision tillgodoser inte krav på rättssäkerhet och skyddet för den enskildes integritet och bör därför upphävas.

EUROPEISKA UNIONEN

66. Europeiska Unionen (EU) är en unik internationell sammanslutning. Ingen annan organisation har kommit så långt när det gäller att med fredliga medel integrera medlemsstaterna och finna former för samarbete, fred, demokrati, fri rörlighet och frihandel.

67. EU måste effektiviseras och demokratiseras. Medborgarnas insyn i arbetet i EU:s institutioner bör förbättras, för att öka öppenheten och legitimiteten i unionen.

68. EU:s gränser ska öppnas och dess fria rörlighet gälla för samtliga invånare i medlemsländerna. Visumtvång för inresa i EU ska helt avskaffas.

69. EU ska ha gemensamma minimiregler för asyl och en gemensamt kontrollerad yttre gräns. Tills dess att det råder fri rörlighet till EU bör länderna ha ett gemensamt system för mottagande och fördelning av flyktingar. Det ska vara en självklarhet för människor att kunna resa fritt inom EU och att familjer ska kunna återförenas. Huvudansvaret för medborgare och asylsökande bör vara fördelat mellan länderna.

70. I väntan på att Dublinförordningen reformeras bör Sverige undanta ensamkommande flyktingbarn från Dublinförordningens första-lands-princip, och föra asylprocessen för dessa barn i Sverige oavsett tidigare bakgrund i andra EU-länder.

71. EU-länderna ska också följa upp utvisningar från EU med ett stickprovsystem och utreda dödsfall bland asylsökande på gränsen till EU. Samtliga länder i EU ska ta emot kvotflyktingar.

72. Till dess att lagliga vägar till EU för asylsökande införs måste medelhavsländerna få ökade resurser från EU för att upprätthålla kontroll över Medelhavet och rädda flyktingar i kapsejsade båtar.

73. Unionen ska inte använda sig av provningar i så kallade tredje säkra

länder.

74. Det europeiska valutasamarbetets konstruktion skapar idag obalans i eurozonen. Tillväxt- och stabilitetspakten behöver stärkas, arbetskraftens rörlighet behöver stärkas och samvariationen i de nationella ekonomierna behöver öka. När valutaunionen inom dessa områden har utvecklats bör Sverige söka medlemskap i euron. I väntan på att Sverige går med i eurosamarbetet bör Sverige gå med i bankunionen.

75. EU bör utvecklas till en federation. Den federala tanken bygger på idén om strikt maktindelning mellan olika nivåer. Unionens och staternas respektive kompetens bör tydligt definieras i en europeisk författning som tar sin utgångspunkt i närhetsprincipen. Europeiska unionens beslutskompetens får inte ohejdat utvidgas. EU ska vara starkt och beslutskraftigt men endast ha ett begränsat beslutsområde: unionen ska vara smal men vass.

76. Den avgörande makten i EU ska ligga hos ett parlament bestående av två kamrar. Den första kammaren ska representera de enskilda staterna och den andra kammaren ska vara direktvald av den europeiska befolkningen i sin helhet. Första kammaren ersätter dagens ministerråd. Den verkställande makten utövas av en parlamentariskt

ansvarig regering som ersätter dagens kommission.

77. EU-medlemskap ska vara en möjlighet för alla europeiska stater som uppfyller kraven på demokrati och mänskliga rättigheter.

78. Efter att ett land har blivit medlem i EU ska hårda krav fortsatt ställas på att mänskliga rättigheter respekteras och ekonomiska regler efterlevs. Medlemsländerna, parlamentet och kommissionen ska agera resolut mot EU-länder som bryter mot dessa regler, annars riskerar EU att försvagas inifrån.

79. Europaparlamentets enda officiella säte bör vara Espace Léopold, i Bryssel.

80. EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) är ett planekonomiskt misslyckande. Kostnaden för denna politik bärs inte bara av EU:s skattebetalare utan också de bönder i övriga världen som får se sig utkonkurrerade när EU:s överproduktion dumpas på världsmarknaden. Därför bör den gemensamma jordbrukspolitiken snarast avregleras. Detsamma gäller EU:s fiskerisubventioner, som idag uppmuntrar till utfiskning och som innebär stora slöserier med skattepengar.

81. EU:s transportsubventioner bör

avskaffas eftersom de snedvrider konkurrensen till nackdel för småföretagare.

82. Alla gifta par, oavsett könssammansättning eller antal makar, ska vara erkända inom EU. Dublinförordningen ska även reformeras så att EU och dess medlemsstater erkänner äktenskap som ingåtts efter flykten från ursprungslandet.

83. En produkt som får säljas i ett EU-land ska få säljas i hela EU utan undantag. Till exempel bör svenskt snus och sardinsk maskost få säljas i hela EU.

globalt

För liberaler stannar inte strävan efter ett bättre samhälle vid nationens gränser. De grundläggande fri- och rättigheter som omfattar oss ska även gälla för människor i resten av världen. Vårt mål är en värld där allas lika värde respekteras, där alla ges chansen att lyckas och där individer lever i harmoni med varandra. Det är vårt ansvar att alltid stå upp för och stödja demokratiska krafter världen över.

DEMOKRATI I VÄRLDEN

84. Utvecklingen mot en allt mer global värld innebär ökad frihet och ökade möjligheter, men ställer samtidigt större krav på globalt samarbete.

85. En världsfederation, med begränsad makt, ska på sikt kunna garantera de mest grundläggande rättigheterna för alla människor.

86. Demokrati är den främsta garanten för fred och stabilitet i världen och minskar risken för väpnade konflikter.

87. Att bekämpa totalitära system och fattigdom samt främja demokrati och mänskliga rättigheter är hörnstenar i en liberal utrikes- och säkerhetspolitik.

88. FN har allt sedan grundandet fyllt en viktig funktion i att reglera

och underlätta relationerna mellan världens länder och förenkla humanitära insatser. Dock har FN ofta använts som ett politiskt verktyg för diktaturer. FN måste reformeras, och dess beslutsprocesser bli mer demokratiska och präglas av större öppenhet, insyn och effektivitet. Åtskilliga enskilda organ inom FN-systemet saknar i praktiken all legitimitet, genom att arbetet domineras av korrupta diktaturer.

89. FN:s säkerhetsråd har stor makt i frågor som rör alla stater i världssamfundet, men dess sammansättning speglar Kalla krigets verklighet och inte dagens multipolära, globaliserade värld. Därför ska säkerhetsrådet utvidgas för att bättre representera världens regioner.

90. Som liberaler står vi upp för demokratiska krafter världen över. Vi stödjer därför demokratiörelser

i diktaturer, samt värnar om demokratiska staters rätt att försvara sig och sina medborgare mot såväl inre som yttre hot.

91. Alla som bor i ett territorium som med våldsmonopol kontrolleras av en stat skall ha samma rätt till medborgarskap och rösträtt i samtliga val som övriga befolkningen i landet.

92. För att återskapa legitimiteten hos FN:s råd för mänskliga rättigheter bör ett demokratikrav för medlemskap införas.

93. Det är en mänsklig rättighet att behandlas lika oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Detta bör därför stå med i FN:s deklaration över de mänskliga rättigheterna samt i den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna.

GLOBAL SOLIDARITET

94. Syftet med svenskt bistånd ska vara att sprida frihet och det ska ges i form av utvecklings- och katastrofbistånd. Det övergripande målet med utvecklingsbiståndet ska vara demokrati, mänskliga rättigheter och feminism. Vårt bistånd ska inte kompensera för ledare som missköter sig utan istället stödja reformarbete, demokratisering och motverka korruption. Biståndet ska innebära

jämställd fördelning av insatser samt sexuell och reproduktiv hälsa. Biståndet ska inte vara kopplat till en procentandel av BNP, det långsiktiga målet är att bistånd inte längre behövs och därmed kan avvecklas.

95. En fungerande marknadsekonomi är en av nycklarna till ekonomisk utveckling. Utvecklingsländer måste därför få hjälp med att bygga upp finansiella institutioner och en fungerande infrastruktur.

96. Det är viktigt att ineffektiva biståndsformer fasas ut, därför ska budgetstöd och andra ineffektiva former av utvecklingsbistånd avskaffas.

97. För att det svenska biståndet ska behålla sin legitimitet bör kampen mot korruption vara högt prioriterad.

98. Global solidaritet handlar inte bara om bistånd. Lika mycket handlar det om områden som migrations-, handels- och miljöpolitik. Därför ska dessa politikområden samordnas och liberaliseras för att bekämpa fattigdom i världen.

99. Många fattiga länder dignar under skulder som tidigare regimer dragit på sig. Det hämmar ekonomisk utveckling och global frihandel. Skuldavskrivningar ska kunna ske, men med krav på demokratiska och ekonomiska reformer. När en

odemokratisk regim i ett land faller och ersätts av ett demokratiskt styre ska de utländska skulder som den gamla regimen ådragit sig avskrivas.

100. Tvångsarbete och avsaknad av fria fackföreningar är exempel på problem i många fattiga länder. Marknad, kapitalism och frihet är det effektivaste sättet att komma ur fattigdom och arbetstvång.

101. Vid allvarliga brott mot mänskliga rättigheterna bör Sverige införa ett så kallat MR-katastrofbistånd som ger stöd åt de människorna vars rättigheter kränkts.

FRIHANDEL

102. Enskilda individers frihet är en förutsättning för social, politisk och ekonomisk utveckling i alla länder. Marknadsekonomi är det ekonomiska system som ger de bästa förutsättningarna för en snabb resurstillväxt och därmed också social, ekonomisk, miljö- och jämställdhetsmässig utveckling. Sverige och EU ska aktivt stödja de länder som behöver hjälp med att bygga upp fungerande marknader.

103. Frihandel genererar välstånd och målet ska vara fri världshandel. Sverige och EU bör avskaffa handelshinder oavsett vad andra länder gör. I globala handelsorganisationer ska Sverige och

EU verka för frihandel.

104. Världshandelsorganisationen (WTO) har en viktig roll i att skapa internationella regelverk för handel. Förhandlingsprocedurerna måste förändras och bli mer öppna för insyn. Därtill måste fattiga länder ges förutsättningar att delta i förhandlingar på lika villkor som andra länder.

FRI INVANDRING

105. Rätten att bosätta sig var man vill, fri in- och utvandring, är en självklarhet. Visumtvånget för utländska medborgare ska avskaffas och utvisningsärenden avgöras i domstol. I väntan på total viseringsfrihet ska flyktingar kunna ansöka om asylvisum för inresa i EU. Pass ska då inte krävas. Sverige ska verka för att på sikt uppnå fri invandring till EU.

106. I väntan på fri invandring ska det bli lättare för fler att invandra till och få stanna i Sverige. Den reglerade invandringen ska präglas av humanitet, rättssäkerhet och förutsägbarhet. Särskilt prioriterat är en friare arbetskraftsinvandring och en generös bedömning av flyktingskäl. En utvidgad legal invandring ger förutsättningar för att minska antalet papperslösa, det vill säga personer som vistas i Sverige utan tillstånd.

107. Dagens arbetskraftsinvandring ska utvidgas så att det blir möjligt att invandra till Sverige för att därefter söka arbete under en given tid under förutsättning att man kan försörja sig under tiden.

108. Att hjälpa flyktingar att ta sig till EU, vilket brukar kallas människosmuggling, ska inte vara förbjudet. Likaså ska transportörsansvaret avskaffas.

109. Flyktingstatus ska vara den naturliga statusen för en bifallen asylansökan. EU ska också ge uppehållstillstånd på humanitära grunder. Upphållstillstånd som flykting ska automatiskt beviljas efter sex månaders väntan. Grundregeln ska vara permanent uppehållstillstånd. Sista länken ska återinföras för att bidra till en humanare flyktingpolitik.

110. Papperslösa och arbetssökande är en del av samhället och ska ha rätt till vård. Så länge vi inte har fri invandring ska papperslösa ges arbetstillstånd så snart de får ett arbete. Den som beviljats uppehållstillstånd i ett EU-land ska kunna öppna bankkonto i annat EU-land på samma villkor som det EU-landets medborgare.

111. Svenskt asylmottagande måste förbättras. Den asylsökande ska omedelbart och hela tiden

hen befinner sig i Sverige vara delaktig i integrationsprocesser. Rättssäkerheten i domstolsförfarandet för asylärenden får inte äventyras av missriktad rationaliseringsiver. Den asylsökandes ombud ska utses av migrationsdomstolen. Asylbeslut ska ges skriftligt på den asylsökandes språk. Även personer som sökt asyl och hanteras som säkerhetsärenden ska prövas i ordinarie domstol, inte av regeringen. Asylskälen får aldrig underordnas.

112. I asylprocesser ska hänsyn tas till den enskildes berättelse och bevis. Exempelvis ska möjligheten att komma med tilläggsinformation öka.

113. Varje gång Sverige döms av FN:s tortyrkommitté skall en oberoende utredning tillsättas för att fastslå vad som behöver förändras i svensk asylprocess för att detta inte ska upprepas. En utredning bör tillsättas så snart som möjligt för att granska den kritik som redan framkommit.

114. Utöver dagens regler för anhöriginvandring ska det vara fritt att återförenas i Sverige med anhörig så länge som den med uppehållstillstånd har försörjningsansvar.

115. Staten har misslyckats med att validera utländska examina och betyg tillräckligt fort.

Privatisera valideringsprocessen och skapa förutsättningar för att effektivare validera välbehövlig kompetens. Multinationella bolag har större möjlighet än till exempel socialstyrelsen att hålla koll på utbildningar i hela världen.

116. Genom att låta EU samla den kunskap och expertis som finns bland medlemsländerna så kan man översätta akademiska meriter mer effektivt. Därför bör EU ta över ansvaret för att översätta betyg från universitet utanför unionen.

117. Sverige bör ta emot ett större antal kvotflyktingar årligen. Mottagande av kvotflyktingar ger människor en möjlighet att komma hit säkert och sänder en signal om att människor inte behöver fly över medelhavet för att komma till Sverige.

118. Sverige skall, som en del av det internationella arbetet mot förtryck och diktatur, som regel ta emot politiska visselblåsare på flykt.

FRED OCH SÄKERHET

119. Ett militärt försvar är en naturlig följd av varje stats rätt att försvara sig själv mot hot. För liberaler måste våldsanvändning dock ses som en sista utväg. Ett militärt försvar är en försäkring i de situationer då fredliga insatser inte räcker till.

120. Det är angeläget att försvars- och säkerhetspolitiken avnationaliseras och i stället byggs på samarbete. Sverige bör därför söka medlemskap i Nato. Utvecklandet av ett försvars- och säkerhetspolitiskt samarbete är en viktig uppgift för Nato. Införandet av en gemensam fredsstyrka förbättrar utsikterna för fred och trygghet i hela Europa.

121. Svenska staten skall kunna garantera att ingen medborgare under den första tiden faller under svältgränsen vid händelse av en krigs- eller krissituation som omöjliggör eller försvårar import. Drivmedel och annan materiel som krävs för att hålla större essentiella delar av totalförsvaret igång under samma tidsperiod ska också tillgodoses.

122. Försvarsmakten måste vara en attraktiv arbetsgivare för att kunna fylla personalbehoven i alla kategorier. Det blir Försvarsmakten genom att erbjuda goda villkor för att ta anställning och stanna i sin anställning. En bakgrund i Försvarsmakten måste också ge goda förutsättningar för nästa steg i livet, bland annat genom att ge förbättrade möjligheter till vidare studier efter en längre tjänstgöring. Riktvärdet för personalkostnaderna som andel av försvarsbudgeten bör vara nära Nato-genomsnittet.

123. Sverige behöver ett modernt,

allsidigt och starkt försvar. Försvaret ska kunna värna Sveriges territorium från angrepp tills hjälp från andra länder anländer. Det ska kunna bistå andra länder i vårt närområde samt delta i fredsoperationer i andra delar av världen.

124. Försvarsbudgeten ska tas som en procent av BNP och inte i kronor, exempelvis som ett snitt över en försvarsbeslutsperiod. Försvarsbudgeten ska uppgå till minst 2% av BNP.

125. Sverige bör vidmakthålla och vidareutveckla förmågan att verka militärt bortom det egna territoriet. Det kommer att höja våldströskeln för eventuella angripa och dessutom i högre grad undanhålla svenskt territorium från en konflikt. Det kommer också ge Sverige möjligheten att bistå andra länder i försvaret av deras frihet.

126. Industripolitiska avvägningar ska inte få avgöra försvarsmaktens köp av utrustning.

127. Sveriges väpnade styrkor ska bygga på frivillighet och bestå av yrkesmilitärer och frivilliga. Värnplikt ska därför avskaffas.

128. Ett liberalt säkerhetspolitiskt tänkande stannar inte vid Sveriges gränser. Rätt till demokrati och respekt för mänskliga rättigheter

måste gälla i alla samhällen och för samtliga individer. Utrikes-, handels-, bistånds- och försvarspolitiken är instrument för att uppnå dessa syften.

129. Global nedrustning främjar stabilitet och en fredlig utveckling. De frigjorda resurserna kommer till fredlig användning, vilket framför allt är viktigt för högt militariserade stater i tredje världen. Sverige ska aktivt verka för global nedrustning. Så länge det finns aggressiva diktaturer i världen kan det ändå vara ett nödvändigt ont att några ledande demokratier innehar kärnvapen. Förbudet mot kemiska och biologiska vapen ska upprätthållas. Ytterligare spridning av massförstörelsevapen måste förhindras.

130. När EU utvecklats till en federation ska denna ha ett gemensamt militärt försvar. Säkerheten ska även tryggas genom medlemskap i Nato.

131. Riktade sanktioner mot de styrande är att föredra som huvudregel framför sanktioner mot ett helt samhälle. Bojkotter kan i undantagsfall användas mot varor från ockuperad mark.

132. Det är världssamfundets skyldighet att skydda civilbefolkningen från folkmord, krigsbrott, terrorism, etnisk rensning

och brott mot mänskligheten. Militära interventioner av demokratiska stater eller sanktioner av det internationella samfundet, är legitima om de syftar till att stoppa dessa brott. I demokratiska länder saknar våldet som politiskt medel varje berättigande. Terror mot civilbefolkning kan inte accepteras i någon situation.

133. Sverige och EU ska bara exportera krigsmateriel till demokratiska stater. Av dessa stater krävs att de respekterar mänskliga rättigheter och att de förbinder sig att inte exportera krigsmateriel vidare till tredje land. Kontrollen av krigsmaterielexporten ska förbättras. Sverige ska även verka för att utveckla och upprätthålla FN:s vapenhandelsavtal.

134. Aktiv främjande av terrororganisationer ska inte vara tillåtet. Därför ska samröre som ligger utanför fri- och rättigheterna som regleras i grundlagen, förbjudas.

ekonomi

Marknadsekonomi är det enda ekonomiska system som kan kombineras med liberalismen. Marknadsekonomin ger enskilda människor störst frihet. Det är genom fria val på en marknad som de bästa besluten fattas om vad som ska produceras. Statens roll är att ge ett stabilt och förutsägbart ramverk och goda förutsättningar för individen att verka.

FÖRETAGANDE

135. Den fria företagsamheten är den långsiktiga grunden för att det finns jobb att gå till och välstånd att njuta och fördela. För ett bra företagsklimat krävs bland annat välutbildad arbetskraft, väl avvägda skatter och satsningar på forskning.

136. I ett liberalt samhälle bör inte staten reglera reklam och dess innehåll, all form av marknadsföring bör tillåtas så länge den inte är vilseledande.

137. Staten ska inte leka riskkapitalister. Det riskerar skattebetalarnas pengar och driver fram ineffektiva allokeringar av marknadens resurser.

138. Näringspolitiken ska inte arbeta med vare sig bidrag, ekonomiska subventioner eller stöd till företag. Sådana åtgärder är ineffektiva och riskerar istället

att snedvrider konkurrensen, skapa bidragsentreprenörer, hämma innovation och sänka produktiviteten i branschen.

139. Innovations- och näringspolitiken ska rensa bort onödiga regler och lagar samt skapa förutsättningsbara och långsiktiga spelregler.

140. Näringsverksamhet som är beroende av vädret bör inte kompenseras med skattefinansierade stödpaket. Den bör istället stå för sina egna risker.

KAPITAL OCH ÄGANDE

141. Monopol uppstår oftast till följd av olika lagar och regler och missgynnar konsumenterna och leder till stagnation. Monopol ska i synnerliga och väl avgränsade situationer bekämpas genom konkurrenslagstiftning, annan lagstiftning ska granskas löpande så att onödiga konkurrens- och

inträdeshinder rivs.

142. Avtalsfriheten mellan aktieägare är en viktig liberal princip och möjliggör dessutom en välfungerande marknadsekonomi. Kravet att en aktie maximalt får vara tio gånger så röststark som en annan ska därför avskaffas.

143. Förvaltning och ägande av mark är en grundläggande liberal princip. Detta bör politiken jämt ta hänsyn till när det kommer till frågor som rör markägarnas rättigheter till skydd och förvaltning av egen mark. Detta rör frågor som skogsnäring, jordbruk och djurförvaltning. I dessa hänseenden bör individens rättigheter vara i fokus snarare än personlig moral och politisk byråkrati.

144. Expropriering är en allvarlig kränkning av äganderätten och bör undvikas. Det kan dock legitimeras om synnerliga skäl föreligger.

145. Den sjätte AP-fonden är en obehaglig kvarleva från löntagarfonderna, som har misslyckats med sina mål och förstört fungerande marknader. Den sjätte AP-fonden ska därför avvecklas.

146. Upphovsrätten möjliggör effektivare informationsspridning. Rätt utformad kan den stimulera fritt idéutbyte, innovation och ett rikt kulturliv. Dagens lag måste

dock anpassas till den tekniska situationen. Uppsätlig förmedling av upphovsrättsskyddat material mot upphovsmannens vilja måste kunna beivras och berättiga till skadestånd. Enskild privat spridning av material bör inte resultera i påföljd.

147. Dagens långa tid för upphovsrättsskydd är orimlig och gynnar heller inte kulturellt skapande. I dag finns verk som på grund av upphovsrättsskydd inte kan användas, trots att upphovsmannen inte har för avsikt att utnyttja skyddet (så kallade övergivna verk). Kommersiell upphovsrätt ska gälla i tioårsperioder, från och med dokumenterbart upphovsdatum, dock som längst 40 år efter upphovsmannens död. För att med säkerhet kunna dokumentera detta datum ska det finnas möjlighet till registrering vid offentlig myndighet. Sådan registrering ska även krävas för skydd i över tio år.

148. Patentsystemet måste förändras för att passa modern teknik, vad gäller så väl verkshöjd, beskrivningens utformning som giltighetstid.

149. Genteknisk forskning är ett medel för att skapa bättre förutsättningar för människan. Patent avseende genrelaterade uppfinningar ska vara tillåtna, men företag ska inte kunna få patenträtt

på redan befintliga organismer, så kallad biopiracy.

150. Kassettagiften bör avskaffas då den är godtycklig och inte löser någon av sina uppsatta målsättningar.

151. Myndiga bröstavingars rätt till laglott ska avskaffas, och vid arvskifte i övrigt ska testamente gälla fullt ut.

152. Den statliga insättningsgarantin uppmanar till oansvarigt risktagande från bankerna, och ska således avskaffas. Vidare bör staten vara ytterst restriktiv med nödlån och lånegarantier till privata företag. Detta ska vara förbehållet endast ett fåtal systemkritiska institutioner.

153. För att öka förutsägbarheten och stabiliteten i ekonomin bör penningpolitiken skötas av en oberoende riksbank med huvudmål att upprätthålla en långsiktigt stabil inflationstakt.

154. Den svenska jordförvärvslagen bör reformeras och möjliggöra för juridiska personer att förvärva skogs- och jordbruksmark.

155. För att bankerna ska bära sina egna risker ska Sverige införa kassakrav. Staten ska undvika att subventionera eller rädda banker som riskerar att gå omkull.

ARBETE

156. Flexibilitet på den svenska arbetsmarknaden måste öka. Flexibel trygghet skapas genom att ha ett skydd kopplat till personen snarare än anställningen. Därför ska LAS reformeras och turordningsreglerna tas bort. Vi förespråkar ett system där det är lätt att anställa och säga upp samtidigt som ersättningsnivåerna i arbetslöshetsförsäkringen är höga men snabbt avtagande, så kallad flexicurity. Lagen om anställningsskydd ska gälla, oavsett ålder.

157. Förutsättningar för jobb skapas bäst genom generella åtgärder. Generella åtgärder har jämfört med riktade åtgärder två viktiga fördelar, dels att de leder till system som är enkla och transparenta och dels att de inte riskerar att få snedvridande, negativa effekter.

158. Jobb för unga skapas genom vägar in på arbetsmarknaden och ett bra utbildningsväsende. Ungdomsgarantin är onödig då minimala krav på motprestation ställs. Den har närmast karaktären av ett bidrag, men är inte behovsbaserad så även välmående unga, som inte behöver något stöd, kan erhålla ersättning. Ungdomsgarantin ska därför avskaffas.

159. Läringsanställningar är en positiv anställningsform som ger ungdomar en chans att lära sig ett yrke och lättare komma in på arbetsmarknaden. De ska därför uppmuntras.

160. Staten ska inte vara en del av lönebildningen. Den bör förhandlas fram av arbetsmarknadens parter och svenska kollektivavtal ska gälla. Organisationer ska däremot inte ha förhandlingsmonopol i lag och ska aldrig kunna bestämma över icke-medlemmar eller skriva avtal som är bindande för dem. Individuell lönesättning är en viktig del av en arbetsmarknad där den enskildes makt ökar och står inte i motsättning till kollektivavtal.

161. Lex Lavallagen som givit utländska företag i Sverige en möjlighet att freda sig mot stridsåtgärder när de uppfyller de arbetsvillkor som ställts i EU-lagstiftning är positiv och viktig för den fria rörligheten inom unionen. Utstationeringslagen ska därför ändras för att bevara denna möjlighet.

162. För att utjämna styrkebalansen mellan arbetsmarknadens parter ska stridsåtgärderna vara proportionella i förhållande till det syfte och resultat åtgärden är ägnad att uppnå. Det fackliga vetot mot entreprenader ska avskaffas. Fredsplikten vid tecknat

kollektivavtal är inte säkerställd genom den fackliga möjligheten till sympatiåtgärder. Detta leder till att oskyldiga företagare drabbas vid konflikter de ofta inte kan påverka. Rätten till sympatiåtgärder bör därför avskaffas.

163. Anställningar i den offentliga sektorn är i dag en kvinnofälla. För att få en bättre fungerande lönebildning och på sikt högre löner ska uteblivna löneutbetalningar under strejk gentemot offentliga arbetsgivare fonderas och skiftas ut till medborgarna som ersättning för utebliven offentlig service.

164. Ett jämställt arbetsliv är nyckeln till ett jämställt samhälle. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att välja yrke, utbildning och arbetsplats. Många kvinnodominerade yrken finns inom offentlig sektor. För att motverka löneskillnader bör offentlig sektor utsättas för konkurrens.

165. Den ekonomiska risken för arbetsgivare som lönediskriminerar anställda ska öka genom att höja ersättningsgränserna till de drabbade.

166. Diskrimineringslagen ställer idag krav på att arbetsplatser ska vidta aktiva åtgärder för att uppnå lika rättigheter och möjligheter endast när det gäller vissa av diskrimineringsgrunderna. Dessa regler bör i lagen utökas så att alla

diskrimineringsgrunder omfattas.

167. Frivillig organisering i fackförbund respektive arbetsgivarorganisationer bör varken uppmuntras eller motverkas. Balansen på arbetsmarknaden bör säkerställas genom att de specifika förmånerna för både fackförbund och arbetsgivarorganisationer avskaffas.

SKATTER

168. Skatternas huvudsakliga syfte är att ge resurser för att bekosta offentliga åtaganden. Samtidigt är det viktigt att skattesystemet är utformat så att det gynnar en effektiv resursanvändning, uppmuntrar till arbete, sparande och företagande. Det ger goda förutsättningar för en långsiktig hög tillväxt. Det överordnade målet för skattepolitiken ska vara att ge individen så stor makt över sitt liv som möjligt.

169. Tillgången till kapital spelar en viktig roll för möjligheterna att starta och utveckla företag. Skattereglerna ska därför vara utformade så att det blir lättare att bygga upp kapital och investera.

170. Bolagsskattens nivå är en viktig faktor vid företags lokaliseringsbeslut. Sverige ska därför ha en konkurrenskraftig bolagsskatt som lockar företag att etablera sig i

Sverige.

171. Källskatten, det vill säga att skatten betalas av arbetsgivaren innan medborgaren fått se sina pengar, är den enskilt viktigaste faktorn till att Sveriges skattetryck tillåtit stiga så högt. Ett system där personer själva på ett eller annat sätt betalar sin skatt skulle både öka medvetandet kring hur hög skatten är och tvinga staten att motivera nya skatter på ett mer utförligt sätt. Källskatten bör därför avskaffas.

172. Dagens arbetsgivaravgift är till stor del ren skatt, utan samband med vad den som betalar får ut. Arbetsgivaravgift ska redovisas tydligt på lönebeskedet, och enbart tas ut på den ersättningsgrundande delen av lönen.

173. Löneavgiften i arbetsgivaravgiften ska avskaffas och samtidigt bör arbetstagaravgiften byta namn till socialförsäkring.

174. Statskassans inkomster ska utgöras av inkomst-, konsumtions-, kapital- och punktskatter som tas ut på ekonomiska transaktioner. Statskassans inkomst ska också utgöras av en markvärdeskatt.

175. Av pedagogiska och demokratiska skäl måste skillnaden mellan skatter och avgifter tydliggöras. Avgifter erläggs för direkt motprestation och

skatter för allt annat.

176. Progressiv skatt med konstant marginaleffekt, så kallad platt skatt, bör införas. Detta innebär att samma skattesats gäller för alla inkomster över grundavdraget. Detta innebär också att försörjningsstödet trappas ned successivt i takt med att lönen ökas. Realistiska första steg på vägen till platt skatt är ett avskaffande av värnskatten, samt en sänkning av nivån på den statliga inkomstskatten.

177. Beskattningen av kapitalinkomster ska ske genom en så kallad boxmodell och de otaliga undantagen och särreglerna ska tas bort. Samtidigt bör den generella skattenivån sänkas till en internationellt konkurrenskraftig nivå, för att attrahera investerare och premiera privat sparande. Vidare ska ränteavdraget sänkas och på sikt upphöra.

178. När en vara eller tjänst momsbeläggs, ska momssatsen vara densamma oberoende av vilket slags vara eller tjänst det är som beskattas.

179. Det kommunala balanskravet ska reformeras. Kommuner med god ekonomisk hushållning ska tillåtas gå med tillfälliga underskott.

180. Självkostnadsprincipen bör skärpas för att kommuner inte ska frångå den med hjälp av kommunala

bolagskoncerner.

181. En balansgång mellan god kvalitet i den kommunala verksamheten och ökad institutionell konkurrens ska nås via en genomgripande kommunsammanslagning med bibehållet kommunalt självstyre.

182. Det kommunala vetot vid riksintressen ska avskaffas.

183. Reklamskatten är en skatt som förhindrar företag och föreningar att stå på egna ben och klara sig utan offentligt stöd. Därför bör den avskaffas.

184. Brytpunkten för när en elproducent ska betala energiskatt på förnyelsebar energi ska höjas till minst 2 megawatt, även vid försäljning av el.

INFRASTRUKTUR

185. Viktig infrastruktur, så som elnät, vägar och järnvägar, ska garanteras av det offentliga och, via icke vinstdrivande myndigheter, tillhandahållas marknadens aktörer. Det ska dock vara möjligt även för privata aktörer att tillhandahålla infrastruktur.

186. För att lösa trängsel och lokala miljö- och hälsoproblem ska

regioner och kommuner kunna införa trängselavgifter för vägtransporter. Trängselavgifter innebär att man betalar för utnyttjandet av den begränsade resursen vägutrymme. Det är något bra och trängselavgifter är därför en bra lösning i alla orter med mycket trafik.

187. Kollektivtrafik är en viktig samhällsuppgift som bör kunna subventioneras av regioner eller kommuner.

188. För att motarbeta koldioxidutsläpp och öka finansieringsbasen för vägbyggen och vägunderhåll bör vägtullar och andra trafikavgifter införas. De som utnyttjar det offentliga vägnätet ska i större utsträckning stå för underhålls- och utbyggnadskostnader.

BOSTÄDER OCH SAMHÄLLSBYGGNAD

189. Strandskyddet är ett hinder för individer och bör således avskaffas. Dagens lagstiftning bör ersättas med en mer selektivt utformad lagstiftning.

190. Bruksvärdessystemet för hyresrätter har planekonomins alla kännetecken; det är dyrt, ineffektivt, orättvist och korrupt. Människors önskemål ska styra produktion och hyressättning av bostäder. För detta

krävs en hyresmarknad med fri hyressättning.

191. Bostadsbidraget är ett effektivt sätt att utjämna skillnader i uppväxtvillkor. Däremot bör det reformeras för att inte snedvrider marknaden. Tillämpningen av social housing ska syfta till att främja människors livsresor och motverka utanförskapsområden.

192. De allmännyttiga bostadsbolagen ska avvecklas och fastighetsbeståndet säljas i den takt som marknaden medger. De boende ska ha förköpsrätt. Detta är framför allt viktigt i bostadsområden med en stor andel hyresrätter. Ett sätt att minska segregationen är att undvika ensidig sammansättning när man bygger nya och förtätar i gamla bostadsområden. För detta krävs en fri hyresmarknad. Det är emellertid viktigt att hyresgästernas besittningsskydd respekteras.

193. Vi behöver mer byggande i Sverige, därför ska det bli enklare att exploatera mark som man redan äger. Kommuner ska inte få ta hänsyn till subjektiva värden som utseende, karaktär och landskapsbild när de ger bygglov.

194. De långa överklagandeprocesserna som drabbar dagens bostadsprojekt bidrar till dyrare bostäder och sämre

konkurrens, då endast de största byggherrarna har möjlighet att gå igenom dessa långa processer. Därför ska bygglovsärenden endast kunna överklagas i mark- och miljödomstolen.

195. De nationella byggnormerna ska kraftigt reduceras och den lokala möjligheten att införa lokala särskilda krav för exploatering ska avskaffas.

196. K-märkningar ska delas ut oerhört restriktivt och inte efter en liten elits tycke, då de ofta uppfattas som både märkliga, felaktiga och står i vägen för modernisering och förädling av privat egendom.

197. Planprocessen bör digitaliseras. Användandet av gemensamma definitioner inom planprocessens innehåll ska uppmuntras och tillgången till data ska vara öppen. Detta i kombination med en privat initiativrätt skulle innebära ett effektivt sätt att förkorta ledtiderna i planprocessen.

198. På sikt ska dagens system med detaljplaner liberaliseras. Tills dess ska detaljplanerna göras mindre specifika och möjligheten att överklaga översiktsplaner avskaffas. Dessutom bör det finnas enklare alternativ till vanliga detaljplaner. I tätbebyggda områden bör man till exempel kunna arbeta med endast ett bygglov om man följer områdets

bebyggelsemönster.

199. Det bör finnas en privat initiativrätt för detaljplaner där den som vill bygga själva kan planera och skicka in ett förslag till det offentliga. Den som äger planmonopolet kan sedan bifalla, avslå eller arbeta om planförslaget.

200. Vid tillbyggnad av produktionsenheter för förnyelsebar energi på egen fastighet ska inget bygglov krävas.

201. Normer för bostäder och byggande gör det dyrare att bygga, framförallt mindre lägenheter. Marknaden är bättre på att möta de krav som ställs av invånarna än det offentliga. Därför bör det offentliga inte ställa krav som driver upp bostadskostnaderna.

202. Maktbalansen mellan hyresgästföreningar och fastighetsägare måste balanseras. Ingen av parterna bör ha förhandlingsrätt.

203. Planeringsprocessen behöver ett större regionalt inflytande. Detta bör ske genom att slå ihop översiktsplanerna och regionplanen till en gemensam plan och ge ansvaret för dessa till regionerna. Regionerna får även kommunernas områdesbestämmelse.

204. Det behövs en större mångfald av bostadsformer. Dagens regleringar av bostadsformer begränsar många gånger innovationer. Bostadsformer bör inte regleras i lag och lagen bör ändras så att flexibelt ägande blir möjligt.

205. Exkluderade design bör enbart användas restriktivt i offentlig stadsplanering.

206. Den offentliga verksamheten ska inte cementera könsroller. Därför ska offentliga toaletter vara könsneutrala, omklädningsrum kompletteras med könsneutrala alternativ och badhus ej använda könsspecifika klädregler.

207. Alla medborgare som uppehåller sig på en, av myndighet bedömd utsatt plats, under huvuddelen av ett dygn, ska ha tillgång till skyddsplats.

208. För att öka rörligheten på bostadsmarknaden ska reavinstskatten avskaffas.

209. Lagen om att varje lägenhet måste ha tillgång till parkering är förlegad och bidrar till höjda hyror för hyresgäster. Dessutom upptar det mark som annars hade kunnat användas till annat. Lagen bör därför avskaffas.

210. Att tillhandahålla parkeringsplatser är inte en central

uppgift för kommuner. Därför ska kommuner generellt sett inte subventionera parkeringsplatser.

AVREGLERINGAR

211. Staten ska inte äga några företag då det är olämpligt att den som bestämmer reglerna på marknaden deltar på densamma. Offentlig verksamhet ska ske i myndighetsform eller inte alls. Statligt och kommunalt ägda bolag medför att politiska och ekonomiska intressen blandas samman. Sådana företag med syfte att bedriva kontinuerlig affärsverksamhet ska därför inte finnas, de ska säljas.

212. Staten har för många myndigheter och det offentliga finansierar för många formellt fristående institutioner. All statlig verksamhet bör regelbundet beslutas om genom system med så kallade solnedgångsparagrafer och regleringsgiljotiner.

213. Public service-medier ska inte tillhandahålla program som lika gärna kan sändas i privata kanaler. Sveriges Television och Sveriges Radio ska sända allmän information, nyheter, regionala program, program som fördjupar och stimulerar det offentliga samtalet och program på minoritetsspråk, i den mån sådana program inte tillhandahålls på privat väg. Licensavgiften ska avskaffas

och ersättas med skattefinansiering. Presstödet ska inte avskaffas.

214. Den statliga arbetsförmedlingen ska helt och hållet avvecklas. De av myndighetens uppgifter som är verkligt effektiva kommer i stället att skötas på ett ännu effektivare sätt av andra aktörer så som alternativa förmedlingar och bemanningsföretag. Deras verksamhet är nämligen beroende av att de lyckas få ut människor i arbete.

215. Det nuvarande svenska spelmonopolet ska avskaffas. Spelmissbruk är ett allvarligt problem som hanteras bäst genom ökad information och mer resurser till missbruksvård. Inskränkningar av spelmarknaden ska syfta till att minska problemspelet, inte till att gynna särintressen.

216. Det svenska exportstödet ska avvecklas. Exportkreditnämnden, Svensk exportkredit och den statliga myndigheten för försvarsmaterielexport ska läggas ned.

217. Statsmakten ska inte äga, driva eller besluta om enskilda anläggningar för produktion av energi. Staten ska formulera krav på säkerhets- och miljöområdet som producenterna måste uppfylla.

218. Offentlig-privat samverkan

(OPS) kan vara ett sätt för det offentliga att finansiera investeringar som inte hanteras direkt på den privata marknaden, men låta privata aktörer hantera risker kopplade till ny teknik eller fördyrningar i genomförandet. I stället för att betala löpande kostnader eller betala för byggandet och sedan stå för underhåll, beställer den offentliga sidan en allmän nytta och betalar en förutbestämd ersättning för den, till den leverantör som kan lova att bygga och underhålla den.

219. Sveriges kommuner ska inte få ha rätt att lägga sig i hur länge krogarna får servera alkohol, det ska regleras på den fria marknaden.

220. Reglerna för alkoholservering vid större evenemang ska ändras så att hela evenemangsområdet kan få serveringstillstånd.

221. Den utmaningsrätt som finns i vissa kommuner är positiv, då den kan spara skattebetalarna pengar och skapa värdefull konkurrens om tidigare offentliga uppdrag, och ska därför gälla på statlig nivå.

222. Offentliga myndigheter och enheter bör sträva efter att upphandla varor och tjänster i mindre enheter. Dagens regelverk kring upphandling bör förenklas för att minska transaktionskostnaderna för anbudsgivarna.

223. På en fri marknad kan kunder både välja och välja bort. Statliga regleringar blir oftast trubbiga och sämre än marknaden på att bedöma kompetens. Bruket av yrkeslicenser och legitimationer bör därför minimeras.

224. Regleringarna kring så kallade förströelsespel ska tas bort.

225. Lagstadgad personalliggare ska avskaffas.

välfärd

Den liberala välfärdspolitikens syfte är dels att omfördela resurser över livet, så att alla betalar skatt under de yrkesverksamma åren för att i gengäld komma i åtnjutande av stöd i livets början och slut, dels att omfördela resurser till behövande exempelvis under perioder av arbetslöshet eller sjukdom.

LIBERAL VÄLFÄRD

226. Grundläggande välfärdstjänster inom sjukvård, utbildning och viss omsorg ska kunna finansieras via skattsedeln.

227. Det är viktigt att inte blanda samman tjänsters finansiering och deras utförande. Det offentliga bör endast undantagsvis stå som huvudman för skolor, sjukhus, äldreboenden och liknande. I stället bör välfärdsproducerande inrättningar i möjligaste mån drivas i privat regi, exempelvis som kooperativ, aktiebolag eller stiftelser.

228. Så länge kvalitén är god ska välfärdstjänster kunna bedrivas i privat regi med vinstuttag.

229. Ett system med en uppsjö av utförare och valmöjligheter kommer att ställa högre krav på medborgarna, och det är viktigt att hjälp och stöd ges till den som behöver, så att

valfriheten blir en realitet för alla och inte endast en papperskonstruktion.

230. Socialförsäkringarna ska vara självfinansierande och inte gå med vinst. De obligatoriska socialförsäkringarnas uppgift är att sprida risker som annars skulle ha varit orättvist fördelade jämnt över hela befolkningen. Det är naturligt att ersättningsnivåerna i dessa försäkringar har ett tak.

231. I sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen är det nödvändigt med en bortre parentes. En period med hög ersättningsnivå ska följas av en förutsägbar nedtrappning till en miniminivå. Det är orimligt att en person i oändlighet ska få ersättning kopplad till lön för ett arbete som inte har utförts på årat. I de fall en omskolning till ett annat yrke är nödvändigt bör detta stöttas av det offentliga.

232. Försörjningsstödet ska kvarstå som ett yttersta skyddsnät, men för att undvika höga marginaleffekter

bör det vara belopps- snarare än behovsstyrt. På arbetsföra ska krav på motprestation ställas. Det är viktigt att det inte handlar om heltidsjobb för försörjningsstödet. Huvudsakliga uppgift får aldrig bli att förse stat och kommun med billig arbetskraft.

233. Ett barn bör kunna ha fler än två vårdnadshavare.

234. Föräldraförsäkringen ska vara individualiserad. Dagarna ska delas lika mellan barnets vårdnadshavare och inte kunna överlåtas.

235. Föräldraförsäkringen bör kortas och flexibiliteten i när dagarna kan tas ut bör minskas.

236. Barnbidraget är ett godtyckligt bidrag för att skaffa barn och bör avskaffas. Samtidigt som barnbidraget avskaffas bör riksnormen för försörjningsstöd per barn höjas för att stärka de mest ekonomiskt utsatta barnfamiljernas ekonomi.

237. Arbetsgivaravgiften för vikarier till föräldralediga ska sänkas. Genom att minska kostnaden att ha anställda föräldralediga minskas den strukturella diskrimineringen av kvinnor.

238. Vid blodgivning är det enskilda beteende och inte individens sexuella

läggning eller kön som utgör en ökad risk. Karensperioder vid blodgivning ska vara medicinskt försvarbara.

239. Nationella pengssystem kan garantera medborgarna valfrihet och dessutom främja hälsosam konkurrens mellan olika välfärdsproducenter, som dagens samhälle inte är i närheten av.

240. Skatteutjämnningssystemet leder till att vissa kommuner kan komma undan med att missköta ekonomin på bekostnad av skötsamma kommuner, som annars hade kunnat lägga överskottet på skattesänkningar eller förbättringar i verksamheten. Därför bör skatteutjämnningssystemet i sin nuvarande form minska i omfattning.

241. Det statliga alkoholmonopolet ska avskaffas. Det ska stå var och en fritt att sälja alkohol till konsumenterna.

242. Alla länder i EU bör harmonisera sina åldersgränser för alkohol nedåt.

243. Alkoholhaltiga drycker av mellanklass ska få köpas i licensierade butiker av personer som fyllt 16 år.

244. Lättare tobaksvaror ska få köpas i licensierade butiker av folk som fyllt 16 år.

245. Pensionssystemet är konstruerat på ett sätt som gör att vi som arbetar idag aldrig kommer ta del

av samma fördelar som de vars pensioner vi finansierar trots att vi kommer betala mer än vad de gjort. Detta är ohållbart. Pensionssystemet måste därför bli självfinansierande i ett system där pensionen i realiteten utgör uppskjuten lön. Vidare bör fler uppmuntras att jobba längre upp i åren.

246. Den statliga garantipensionen får aldrig bli så hög att det lönar sig att inte arbeta eller så låg att det inte lönar sig att ha arbetat. Tjänstepensionssystemet är i grunden ett bra system som på sikt bör utgöra en större andel av totalpensionen.

247. Friskvårdsbidraget ska avskaffas.

248. Bestämmelsen om cykelhjälm för barn under 15 år i trafikförordningen bör avskaffas.

VÅRD OCH OMSORG

249. Den gemensamt finansierade välfärden ska syfta till att ge alla människor samma livschanser. Generationsutjämning ska ske mellan arbetsföra och yngre snarare än mellan arbetsföra och äldre.

250. Sjukvården ska ha som mål att utjämna skillnader i patientvård mellan könen. Forskningsrådet ska motverka det kunskapsgap som idag råder i den medicinska forskningen mellan mäns och kvinnors kroppar.

Ett tydligt genusperspektiv ska finnas med i framtagningen av nya medicinska metoder och ny medicin. Sjukvårdsstatistik ska redovisas och analyseras ur ett genusperspektiv.

251. Välfärden står inför stora utmaningar och måste reformeras. För att öka transparensen mellan inbetald skatt och nyttjande av välfärdstjänster samt för att möjliggöra självbestämmande ska delarna av äldre- och sjukvården finansieras genom exempelvis fond- eller försörjningssystem.

252. Prioriteringarna i den offentliga sjukvården måste synliggöras. Den gemensamt finansierade sjukvården ska prioritera åtgärder som förlänger liv med god livskvalité.

253. För att stärka sambandet mellan forskning och högspecialiserad sjukvård bör universitetssjukhusen förstärkas.

254. Dagens offentliga sjukvård kännetecknas av köer och kvoter, och har planekonomiska förtecken. Genom att effektivisera landstingen och öppna upp för valfrihet inom vården kan köerna minska kraftigt.

255. Det är viktigt att vårdgarantin omfattar även psykiska sjukdomar och att köerna kortas så att inga skickas hem utan att ha fått hjälp av kompetent vårdpersonal. För att

korta köerna är det viktigt att fler vårdgivare engageras. Informationen om somatiska och psykiska sjukdomar i skolan ska likställas.

256. Ungdomsmottagningar fyller en viktig funktion för ungdomars hälsa. Alla ungdomar ska vara välkomna till mottagningar, därför ska en tolk finnas vid behov. Ungdomsmottagningarna ska även knytas till landstingen och verksamheten ska kunna läggas ut på entreprenad.

257. Det är en fantastisk möjlighet att människan lever allt längre. Dagens omsorgspolitik har dock fastnat i gamla spår. Omsorgen måste handla om att hålla gamla människor friska och aktiva längre. Bortsett från krav på privata alternativ och valmöjligheter måste vi fokusera på att forska runt åldrandet och möjligheterna till att arbeta förebyggande.

258. Funktionshinder blir ett problem när omgivningen inte är utformad efter vissa människors fysiska och psykiska förutsättningar. Funktionshindrade har rätt till personlig assistans av en person man själv valt, efter bedömt behov.

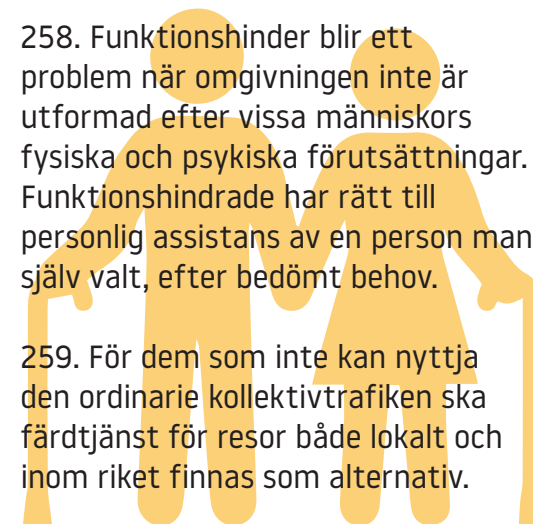
259. För dem som inte kan nyttja den ordinarie kollektivtrafiken ska färdtjänst för resor både lokalt och inom riket finnas som alternativ.

260. Även unga fastnar i tobaksberoende och bör därför ges en rimlig chans att ta sig ur detta beroende. Åldersgränsen för köp av produkter mot tobaksberoende bör därför tas bort.

261. Substitutionsbehandling och ordnade sociala förhållanden är ofta förutsättningar för att kunna ta sig ur missbruk av vissa substanser. Missbruksvården ska ske enligt evidensbaserade behandlingsmetoder och inte präglas av moralism. Vårdgarantin ska omfatta även missbruksvård. I vissa fall kan det också vara möjligt att ge missbrukare den narkotika som de är beroende av för att rädda liv. Sprututbytesprogram ska tillåtas.

262. Alkoholism är ett av våra största samhällsproblem. Förutom ett ökat antal vårdplatser ska det som sista utväg finnas möjlighet att tvångsvårda grava alkoholister utan sjukdomsinsikt som därför vägrar behandling. Samma princip ska gälla för gravt narkotikamissbruk utan sjukdomsinsikt. Varje person som tvångsvårdas ska ha rätt till en utomstående stödperson och en oberoende läkare ska kunna kallas in för utlåtande.

263. Tvångsvård ska vara den sista åtgärden som vidtas vid vård av psykiskt sjuka endast i syfte att rädda liv. Ett frihetsberövande är

en allvarlig inskränkning av den personliga autonomin och därför ska tvångsvård alltid ha föregåtts av frivillig vård.

264. Steget mellan psykiatrisk slut- och öppenvård är idag för långt vilket leder till att människor hamnar i kläm. Därför bör regionerna verka för att mellanvårdsavdelningar för att underlätta övergången mellan vårdformerna.

265. Missbruk av narkotika och alkohol är ett samhällsproblem. Narkotikapolitiken bör vara utformad för att minimera drogernas skadeverkningar. Väl reglerad försäljning och produktion av cannabis bör tillåtas. Illegal droghandel bör bekämpas polisiärt. Missbruk är dock inte en polisiär fråga utan en hälsofråga, och bör hanteras som en sådan.

266. För att minska dödligheten och öka tryggheten för människor med injektionsmissbruk bör säkra injektionsplatser med vårdpersonal, så kallade fixrum, inrättas.

267. Förbudet mot eutanasi (aktiv dödshjälp) inskränker människors självbestämmande. Eutanasi bör vara tillåtet under kontrollerade former.

268. En hårt reglerad handel med organ bör införas för att motverka organbristen. Organ bör kunna köpas

från levande människor när det är möjligt, alternativt säljas till staten. Alla har rätt att tacka nej till att få sina organ använda efter döden.

269. Utgångspunkten ska vara att en avlidens alla dugliga organ doneras till någon i behov av dessa. Individer yngre än 18 år är undantagna, givet att de inte efter självständigt beslut har skrivit upp sig i donationsregistret. När en individ blir myndig ska hen få frågan om hen vill stå utanför donationsregistret, utan ett jakande svar skrivs individen automatiskt in i donationsregistret. Vid utträde ur donationsregistret ska individen stå för hela kostnaden för eventuellt framtida mottagande av donerade organ.

270. Dagens smittskyddslagstiftning är kontraproduktiv för att stoppa spridningen av HIV och leder till stigmatisering av HIV-positiva. Informationsplikten och tvångsåtgärderna i dagens lagstiftning bör därför avskaffas och det statliga preventionsarbetet bör i högre utsträckning involvera HIV-positiva för att bli mer effektivt.

271. Barn som har separerade föräldrar ska ha rätt till två eller fler folkbokföringsadresser.

272. Sociala myndigheters omhändertagande av barn och unga är långtgående, men ibland

nödvändiga, ingrepp i människors liv. Vid alla sorters omhändertagande ska barnperspektivet premieras. Den unges vilja ska framgå klart och tydligt. Integritetskränkande åtgärder måste alltid motiveras. Vid institutionsplaceringar ska tydliga behandlingskontrakt upprättas och följas upp minst var sjätte månad. Det är viktigt att all institutionspersonal inklusive behandlings- terapeuter har hög kompetens.

273. Det ska vara möjligt att betala för tilläggstjänster när man är brukare i offentlig sektor, på samma sätt som andra individer kan välja att lägga pengar på olika servicetjänster. Vad som ingår i det offentliga åtagandet måste alltid vara tydligt. En ökad marknadsstyrning kan också göra det lättare att höja kvaliteten genom att tydliggöra vilka behov och brister som finns.

274. Att vårdnadshavaren har rätt att neka sitt barn möjlighet till psykisk vård trots officiell bedömning av psykolog eller liknande är fel. Därför ska barnet med behov själv kunna söka och välja vård utan varken vårdnadshavarens vetskap eller tillåtelse.

275. Relevanta personalkategorier inom offentligt finansierade välfärdstjänster ska ha HBTQ+ kompetens.

276. De vaccin som ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet bör bli obligatoriska utöver de fall när läkaren rekommenderar att de inte bör vaccineras.

277. Motgift mot opiatöverdoser bör kunna säljas utav alla som har tillstånd att sälja receptfria läkemedel.

278. Det offentliga är oförmöget att, som producent, möta efterfrågan. Detta är orsaken bakom den svenska sjukvårdens ineffektivitet. För att sjukvården skall bli bättre och mer lättillgänglig för alla i samhället så bör sjukvården i större utsträckning skötas av privata aktörer. Ökade privatiseringar i sjukvården kommer att leda till mer konkurrens och en bättre slutprodukt för patienterna.

KRIMINALPOLITIK

279. Den liberala kriminalpolitiken vilar på en human grundsyn och vänder sig emot doktrinen om generellt hårdare straff som metod för att öka tryggheten i samhället. Straffets funktion får aldrig vara vedergällning eller allmän prevention. Ett fängelsestraff ska vara individualpreventivt och syfta till att återanpassa den dömda till

ett liv utan kriminalitet samt att hålla farliga individer avskilda från samhället.

280. Alla påföljder bör anpassas till individens förutsättningar och syfta till att utveckla dennes självkänsla och positiva färdigheter, exempelvis genom att erbjuda skolundervisning eller konstruktiva arbetsuppgifter.

281. En individ som är dömd till livstids fängelse ska få sin dom omprövad vart femte år.

282. Staten ska genom kriminalvården behålla kontakten med förbrytare som har släppts från en anstalt. Syftet är att tillförsäkra varje individ stöd och uppbackning så att de klarar sig igenom tiden efter ett fängelsestraff.

283. Staten ska införa ett särskilt arbetsmarknadsprogram för ex-interner för att underlätta vägen till en reguljär anställning.

284. Att köpa och sälja sex är i sig inget negativt. Det finns dock många problem som trafficking och utnyttjande. Dessa problem kan dock bemötas utan att förbjuda sexköp. Ett exempel är licensiering av sexsäljare.

285. Våld mellan människor som lever i en relation är ett stort samhällsproblem. Våldet sker ofta

under lång tid och kan även drabba barn. Våld förekommer i alla former av relationer, men vanligast är mäns våld mot kvinnor. En av statens viktigaste uppgifter är att värna människors säkerhet: därför ska varje kommun, i samverkan eller i egen regi, ha en jour med skyddat boende för dem som behöver den hjälpen. Lagstiftningen om besöksförbud måste skärpas. Utsatta ska ha lättare att kunna få skyddad identitet. Samkönat partnervåld måste också uppmärksammas. Staten kan i dag inte garantera säkerheten för personer utsatta för relationsvåld trots utfärdandet av besöksförbud. Fotbojor ska därför utdömas till förövare av relationsvåld som har fått besöksförbud.

286. Trafficking är ett modernt slaveri som måste lösas med mer samarbete över gränserna, till exempel genom ett starkare polissamarbete inom EU. Personer som förts till Sverige i syfte att utnyttjas ska få hjälp och permanent uppehållstillstånd. Personer som observerar trafficking bör ha anmälningsplikt. Detta bör kombineras med en möjlighet att anmäla brotten anonymt.

287. Det är en självklarhet att det ska finnas ett samtycke mellan alla parter vid sexuellt umgänge. Att ha sex med någon som inte gett sitt medgivande ska därför vara olagligt. På samma sätt som det borde vara brottsligt att

ha sex med en person utan samtycke ska det även vara brottsligt att ha sex med någon där gärningsmannen borde ha förstått att målsägande inte var med på det sexuella umgänget.

288. Barns medverkan i barnpornografimaterial innebär alltid ett utnyttjande. Därför ska tillverkning, distribution och innehav av autentisk barnpornografi vara förbjudet.

289. För att förebygga ungdomsbrottsligheten och öka barnets livschanser måste skola, familj, socialtjänst och polis agera tidigare, kraftfullare och mer samordnat. Handläggandet av ärenden som rör ungdomsbrottslighet bör ha förtur inom rättsväsendet.

290. Den som har utsatts för ett allvarligt brott ska erbjudas en särskilt utbildad brottsofferstödjare genom hela rättsprocessen.

291. Arbete mot våldsbejakande extremism skall inte endast ses som en nationell säkerhetsfråga utan bör även ses som en central del i det kommunala ansvaret. Varje kommun i Sverige bör arbeta fram en lokalt anpassad handlingsplan mot våldsbejakande extremism.

292. Idag blir bötesbelopp ofta för låga för att verka preventivt mot en långa rad enklare brott, till exempel

fortkörning eller felparkering. Därför bör böter för sådana brott i hög grad göras inkomstbaserade.

293. Ett utbyggt och skärpt skadeståndssystem är viktigt för att individer som utsätts för brott fullt ut ska ersättas för den skada de åsamkats.

294. För att beivra penningtvätt och brott mot mänskliga rättigheter bör både politiska och ekonomiska sanktioner kunna riktas direkt mot individer. Sverige och EU bör införa så kallade Magnitskijlagar.

295. När personer anställs, avlönat såväl som ideellt, ska det vara obligatoriskt för arbetsgivaren att från arbetstagaren begära att ett begränsat registerutdrag visas upp, om arbetet innebär direkt regelbunden kontakt med barn. Arbetstagaren ska även vara skyldig att visa upp detta.

INTEGRATION

296. Sverige är inte ett homogent land utan präglas av mångfald och pluralism. En etniskt baserad syn på svenskhet ska motverkas till förmån för en öppen samhällsgemenskap. Därför bör medborgarskapet uppvärderas. Därtill är det viktigt att alla medborgare är medvetna om sina rättigheter. LUF förespråkar således ett grundläggande lag- och regeltest för erhållande av medborgarskap. Det bör finnas möjlighet att genomföra testet på alternativa sätt och att göra undantag om rimliga skäl föreligger, så att medborgarskap erhålls snabbare.

297. Liberal integrationspolitik behöver utgå ifrån att alla individer är olika och har en stor variation på kvalitéer. Därför behöver integrationsprocessen formas utefter varje individs förmåga att bidra till samhället med målet att varje individ ska kunna försörja sig själv och vara en aktiv del av samhället. Därför bör integrationsprocessen starta så fort man ansöker om asyl och utgå ifrån individuella handlingsplaner.

298. Modersmålsundervisning bör uppmuntras. Det ska även vara möjligt för skolor att erbjuda ordinarie ämnesundervisning på elevens modersmål. Alla språkkunskaper ska

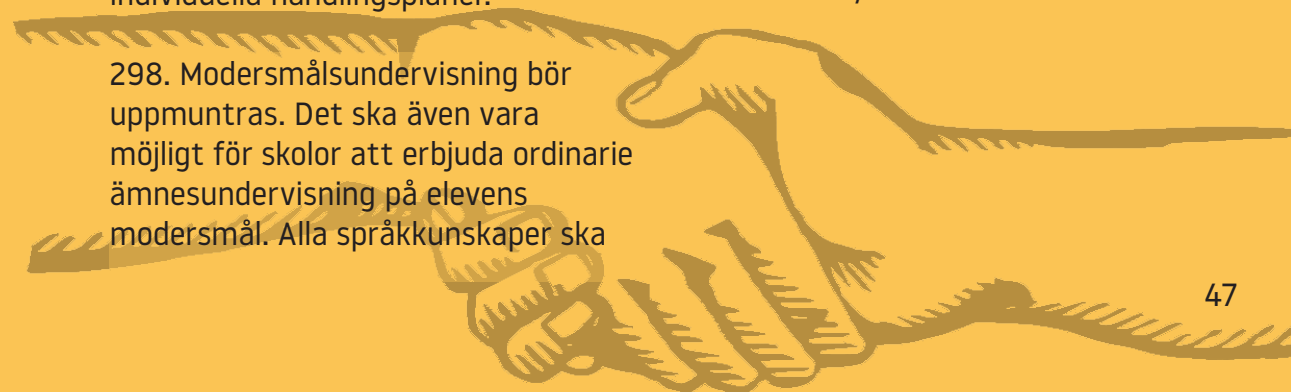
uppmuntras i en globaliserad värld.

299. Utländska studenter ska erbjudas permanent uppehållstillstånd efter avklarad utbildning. Att ignorera deras kompetens är ett slöseri med både mänskliga och ekonomiska resurser.

300. Vi lever i ett samhälle där människor med en annan etnisk härkomst än den svenska har sämre förutsättningar att få arbete. En delförklaring står att finna i förekomsten av diskriminering. Som ett led i arbetet mot diskriminering bör den offentliga sektorn tillämpa ett system med anonymisering av arbetsansökningar.

301. Staten ska inte syssla med sorteringspolitik. Alla människor ska ha rätt att bosätta sig där de vill. Boendesegregation blir ett problem först då den är ofrivillig.

302. EBO-lagen tillåter nyanlända att få bosätta sig där de finner lämpligast. Det är i grunden något gott och borde värnas. Detta under förutsättning att eventuella kostnader hamnar på kommunen dit den eller de nyanlända blivit anvisade.

Utbildning och kultur

I den liberala utbildningspolitiken är skolans huvuduppgift att förmedla kunskap. En utbildningspolitik som sätter kunskap främst är nödvändigt för upprätthållandet av ett öppet och demokratiskt samhälle eftersom ett sådant samhälle är beroende av kunniga människor som ifrågasätter makten, tänker kritiskt och håller den fria debatten levande. Det förutsätter ett utbildningssystem av hög kvalitet. Eftersom kvalitet kommer av konkurrens, syftar en liberal utbildningspolitik även till att öka konkurrensen i utbildningssektorn genom att främja privatdrivna skolor. Av samma anledning syftar en liberal kulturpolitik till att öka konkurrensen i kultursektorn, och förflytta makten över den kulturella verksamheten från staten till en mångfald av aktörer.

LIBERAL UTBILDNINGSPOLITIK

303. Alla barn i Sverige har rätt till en likvärdig utbildning. För att infria detta bör statens ansvar för kvalitet och en jämlik resursfördelning öka.

304. Alla elever och familjer ska göra ett aktivt val i vilken grund och gymnasieskola de vill gå. Därför krävs en nationell skolpeng. Det ska även finnas möjlighet att ansöka om en global skolpeng. Om en elev vill tillbringa delar av sin utbildning utomlands ska samma principer som för nationell skolpeng tillämpas.

305. Kösystemen till skattefinansierade grundskolor bör avskaffas. Slumpdragning bör

tillämpas vid platsbrist.

306. Det ska vara skolans skyldighet att se till att alla elever får den hjälp, det stöd och den stimulans de behöver för att kunna tillgodogöra sig och utveckla nya kunskaper och färdigheter på ett fullvärdigt sätt.

307. Konkurrens mellan skolor skapar en bättre standard. Skolor ska i möjligaste mån drivas i privat regi, exempelvis som kooperativ, aktiebolag eller stiftelse. Det offentliga är yttersta garant för tillgången till utbildningsmöjligheter. Skolor ska inte få ta ut avgifter för den ordinarie undervisningen samtidigt som de uppbär offentliga medel.

308. Friskolereformen och det fria skolvalet måste skyddas. Det är föräldrar och elever som ska välja

skola, inte politiker. Valfriheten skapar konkurrens som driver på kvaliteten i skolan. Friskolereformen har även lett till att nya perspektiv och arbetssätt kommit in i skolvärlden.

309. Skolan ska vara målstyrd, vilket kräver ett väl fungerande utvärderingssystem. Ett centralt betygssystem ska finnas från årskurs ett. Betygsskalan ska vara graderad för att tydligt visa elevens kunskapsutveckling. Betyg och omdömen i alla former ska alltid ges individuellt.

310. Konfessionella friskolor skall inte vara tillåtna. Skolan skall vara en sekulär plats för alla elever och därmed fri från religiösa inslag.

311. Rättssäkerheten för alla elever måste stärkas. Betygsättning är myndighetsutövning som kan spela stor roll för individens framtidsmöjligheter, därför är det viktigt att den blir korrekt. Grund- och gymnasieelever ska därför ha rätt att ompröva sina betyg.

312. Skolor och klasser ska kunna beakta andra faktorer än betyg vid antagning efter Skolverkets godkännande. Andra antagningsmetoder kan exempelvis vara antagningsprov eller intervjuer.

313. Elevernas kunskapsresultat i såväl grund- som gymnasieskola ska

utvärderas genom nationella prov.

314. De nationella proven ska ges i årskurs 3, 6 och 9 samt i gymnasiet. De nationella proven ska alltid rättas centralt och proven ska vara avidentifierade för att garantera elevens anonymitet.

315. De nationella proven är ett verktyg för att säkerställa likvärdighet och rättvisa betyg. Därför bör alla teoretiska ämnen testas med hjälp av obligatoriska nationella prov. Proven ska rättas centralt för att minska lärarnas belastning.

316. Formerna för elevinflytande bestäms bäst på varje skola. I övrigt ska skolan inte ha inflytande över elevernas organisering.

317. Eleverna måste få möjlighet att utvärdera sina lärare och utbildning kontinuerligt. Skolan ska ha skyldighet att följa upp utvärderingen.

318. Mobbning och kränkande behandling är under alla omständigheter oacceptabelt, då det utgör ett allvarligt hot mot den utsattes fri- och rättigheter. Samma arbetsmiljökrav ska gälla i skolan som på andra arbetsplatser. En tydlig handlingsplan mot mobbning ska finnas på varje skola. Rektor och lärare ska ställas till svars om problemen inte uppmärksammas och

åtgärdas. En mobbad elev ska aldrig tvingas byta skola.

319. Lärarkyrans status måste höjas med tanke på den avgörande roll som läraren spelar i barns och ungdomars uppväxt. Arbetsmiljön och arbetsvillkoren för lärare måste därför förbättras. Lämplighetstester för lärarutbildningen bör införas.

320. Hög lärartäthet har enbart marginella effekter på undervisningen och bör således inte vara ett mål för utbildningen då det riskerar att leda till fokus på kvantitet i stället för på kvalitet.

321. Förbättringarna för eleverna börjar på universiteten. Det är viktigt att de har resurserna och arbetsron att satsa på en god lärarutbildning. Legitimationskrav för lärare riskerar att stänga ute kunniga kandidater och kan därmed hindra elevers lärande. Tills dess att lärarlegitimationen avskaffas bör det finnas alternativa vägar till lärarlegitimationen.

322. Rektorn har det yttersta pedagogiska, ekonomiska och administrativa ansvaret på sin skola, än mer i ett system med nationell skolpeng. Alternativ till den statliga rektorsutbildningen ska finnas.

323. För att behålla duktiga lärare i klassrummet och få fler duktiga rektorer så bör rektorsutbildningen öppnas upp så att fler kan söka till den.

324. En jämlik sexualundervisning som inkluderar fler sexuella läggningar och preferenser, är ett steg mot ett mindre exkluderande samhälle. Sexualundervisningen ska inte utgå från heteronormen.

325. Främlingsfientlighet och extremism bekämpas bäst med information och kunskap. Skolans undervisning är ett medel för detta. Som i alla andra sammanhang som kopplas till skolans värdegrundsarbete måste varje elev få skaffa sig och uttrycka sin egen uppfattning.

326. Inga generella undantag ska göras från den obligatoriska undervisningen, vilket skett i exempelvis idrott och sexualundervisning. Däremot uppmuntras flexibla lösningar.

327. Det måste få konsekvenser när skolor inte sköter sig. Därför behövs tätare granskning och det ska bli lättare att stänga skolor som missköter sig.

328. Att friskolor momsbeskattas när kompensationen för detta ofta är undermålig skapar en konkurrensnackdel för friskolornas räkning. Denna ojämlika beskattning bör upphöra och ersättas med ett beskattningssystem som är jämlikt för alla typer av skolor.

329. Skolloven är utformade för att passa ett jordbrukssamhälle och gör det idag svårt för familjer att få ihop livspusslet. Sommarlovets bör därför kortas och övriga lov ses över för att passa ett modernt samhälle.

330. Alla barn i Sverige har rätt till en likvärdig utbildning. Därför bör huvudmannaskapet för skolan göras statligt så att skolan blir jämlik och tillgängliggörs för alla barn.

331. Enskilda skolor ska på egen hand få besluta om skolans klädsel. Det är inte upp till staten att förbjuda skoluniform.

332. Rektorn får fritt besluta vilka pedagogiska verktyg som skall finnas i skolan.

333. Extremism är ett allvarligt hot mot demokratin. Skolpersonal som yrkesgrupp bör få utbildning i hur man upptäcker och hanterar radikaliserings.

334. För att säkra våra resursskolors ekonomiska förutsättningar bör tilläggsbeloppet på skolpengen vara individuellt bunden till den elev det gäller. Bedömningen av tilläggsbeloppet ska göras av skolverket på vårdnadshavares, skolans, eller elevens egen begäran.

335. För att ytterligare uppmuntra och underlätta studier inom hela EU bör betygssystemet vara harmoniserat inom federationen Europeiska Unionen.

GRUNDSKOLA

336. Grundskolan ska vara kunskapsbaserad och nivåindelad. Elever ska kunna läsa med jämnåriga på en liknande nivå för att alla ska få samma chans att utvecklas. Därför bör de olika skolämnena delas in i olika nivåer, med en hög lägstanivå.

337. Den svenska skolgången är förskjuten till senare åldrar än i de flesta jämförbara länder. Detta leder till kortare arbetsliv och sämre välfärd än vad som vore möjligt. Förskoleklassen, grundskolan och gymnasieskolan ska därför starta ett år tidigare.

338. Förskolans uppdrag ska vara att lägga grunden för att barnet utvecklar en positiv uppfattning om sig själv som lärande och skapande individ. Den pedagogiska verksamheten ska anpassas till alla barn i förskolan efter deras egna förutsättningar.

339. Förskolan lägger grunden för barns värderingar i tidig ålder och måste därför utvärderas. Vi ska verka för en liberal förskola med jämlikhet som praxis. Därför förespråkar vi att varje förskola ska ha offentliga jämställdhetsplaner.

340. Retorik är ett viktigt maktmedel och ska därför utgöra en större del av svenskundervisningen.

341. Slöjd ska avskaffas som obligatoriskt ämne i grundskolan. De delar av slöjden som är relevanta för elevens livskunskap bör upptas av ämnet Hemkunskap.

342. Ämnena Bild och Musik ska på högstadiet ersättas med ett individuellt val i praktiskt kulturutövande. Alla skolor måste då kunna erbjuda både musik och bild men kan också välja att erbjuda andra enligt skolverket godkända kurser.

GYMNASIESKOLAN

343. För att öka möjligheten att påverka sin utbildning bör gymnasieskolan utformas så att eleven i större utsträckning kan välja ambitionsnivå och tempo. Det ska vara möjligt att själv komponera sin utbildning i form av fristående kurser. Studievägledningen vara väl förankrad i arbetslivet och gymnasieprogrammen skavara utformade i enlighet med arbetsmarknadens och de eftergymnasiala utbildningarnas krav.

344. Det finns en överlapp mellan de mer avancerade kurserna i gymnasiet och vissa kurser inom högskolan. Det borde i högre grad vara möjligt att läsa kurser på högskolenivå inom gymnasiet och sedan fullt ut tillgodoräkna sig dessa.

345. Den svenska gymnasieskolan är en frivillig skolform. Det ska därför inte finnas några obligatoriska kärnämnen i den.

346. Tanken att både praktiska och teoretiska program ska ge högskolebehörighet är en nedvärdering av praktiska kunskaper. Yrkeskunnandet måste få större vikt i de yrkesinriktade programmen, som ska kunna avslutas med en frivillig yrkesexamen. Moderna lärlingsutbildningar ska utformas i samarbete med näringslivet och kunna ge yrkeslegitimation eller gesällbrev.

347. En frivillig teoretisk gymnasieexamen ska inrättas.

348. Internationella studier ska uppmuntras och gymnasiestudier i andra länder kunna tillgodoräknas.

349. Vuxenutbildningen fyller en viktig funktion genom att den ger dem som saknar behörighet för högre studier en möjlighet att komma in på högskolan. Tillträde till vuxenutbildningen ska i första hand ges till dem som inte har fullföljt gymnasiet eller saknar viss behörighet för högre studier och utvecklar en kompetens i samhället som annars skulle gå förlorad. Vuxenutbildningen bör vara tillgänglig för alla från och med det år då de fyller 18. För att få en likvärdig vuxenutbildning bör

ansvaret för denna ligga på staten.

350. Idrott ska inte vara obligatoriskt i gymnasieskolan.

351. Man ska kunna, om man studerar fler än ett gymnasieprogram, ha möjlighet att få ut fler än en gymnasieexamen.

HÖGRE UTBILDNING OCH FORSKNING

352. Alla människor ska, oberoende av ekonomiska förutsättningar, ha möjlighet att läsa vid högskolan. Därför ska staten bistå med studielån. Däremot ska studiebidraget avskaffas.

353. Sveriges budget för statliga stipendier för utländska studenter bör ökas kraftigt. Pengarna bör fördelas från Sveriges biståndsbudget. Dessa stipendier ska gå till studenter från diktaturer, unga demokratier och länder Sverige har utvecklingssamarbete med.

354. Högskolor och universitet ska ha möjlighet att införa avgifter för att kunna förbättra kvalitén i undervisningen. Dessa avgifter ska kunna täckas av utökade studielån.

355. Fokus i de statliga utvärderingarna av kvalitet inom högre utbildning ska ligga

på utbildningarnas resultat. De utbildningar som har hög kvalitet ska premieras genom ökade anslag, samtidigt som examensrätten för de utbildningar som inte når godtagbar kvalitet ska kunna dras in.

356. De statliga högskolorna och universiteten bör ombildas till exempelvis stiftelser eller en annan form som ger dem större möjlighet att fungera som självständiga aktörer, snarare än en del av staten.

357. Färre högskolor och universitet skapar utrymme för kvalitetsförbättringar. Antalet statliga högre lärosäten bör därför minskas.

358. Lärosäten som bedriver lärarutbildning ska uppmuntras att skaffa fältskolor, det vill säga skapa täta samarbeten med särskilt utvalda för-, grund-, och gymnasieskolor där lärarutbildning och skolforskning kan bedrivas med hög intensitet och god kvalitet.

359. För att främja att alla behandlas som individer, och inte som pojkar och flickor i förskola och skola, bör genuspedagogik ingå i utbildningen för lärare och förskolelärare.

360. Högskolor ska vara öppna för alla som klarar uppsatta antagningskrav. Högskolorna ska själva i så stor utsträckning som möjligt få

bestämna urvalskriterier och antagningsmetoder. För att motverka taktikläsning i gymnasieskolan ska högskolorna tillåtas ge betyg i ämnen med stor relevans för den sökta utbildningen större vikt än andra. De högskolor som tar emot statsbidrag får inte ta ut avgifter av studenter från EES- området.

361. Den sociala snedrekryteringen till högre studier måste motverkas genom att man redan på grundskolenivå satsar på omfattande information och vägledning. Kvotering till studieplatser är aldrig acceptabelt. Högskolornas huvudmän har också ett ansvar att följa upp trivsel, resultat och avhopp och försöka identifiera bakomliggande orsaker till dessa.

362. En statlig myndighet ska bedöma vem som har rätt till studiemedel. Rätten att tillhandahålla statligt garanterade studielån ska konkurrensutsättas. Studielånet ska göras flexibla än det är i dag för att möjliggöra mer individuellt anpassade studielån. Arbete måste alltid löna sig. Därför ska fribeloppet, som i dag motverkar detta, kraftigt höjas.

363. Den fria forskningen ska inte styras av politiska modenycker. Grundforskning ska endast bedrivas på de lärosäten som har förutsättningar i form av tillräckligt många forskare för att uppnå en

kritisk massa. Tillämpad forskning, specialiserad och gärna i samverkan med näringslivet, bör emellertid också kunna bedrivas vid regionala högskolor.

364. Sambandet mellan forskning, undervisning och det omgivande samhället är viktigt att upprätthålla. Redovisning och diskussion av de senaste forskningsrönen måste vara ett naturligt inslag i grundutbildningen.

365. Framtidens fordon ska inte skada miljön. Detta möjliggörs genom forskning, satsningar på förnyelsebara bränslen samt utveckling av ny och effektivisering av befintlig teknik.

366. Kloning av människor eller mänskligt genetiskt material bör generellt vara tillåtet om det sker med individens vetskap och tillåtelse. Individen är ägare till sitt genetiska material. Varje människa, oavsett hur den blir till, har rättigheter.

367. Efter att CSN-lån betalats tillbaka ska man kunna ta ut nytt lån motsvarande vad som betalats tillbaka.

368. Lärare ska ha ökade möjligheter att vidareutbilda sig parallellt med sitt jobb genom att till exempel läsa en forskarutbildning inom ramen för sin tjänst. Det är viktigt att ämneskunskap bland lärare ska

knytas närmare aktuell forskning.

369. Att det statliga aktiebolaget Akademiska Hus hyr ut fastigheter är ett ineffektivt sätt att hantera skattepengar. Därför borde Akademiska Hus läggas ner så att universitet och högskolor får äga sin egen mark.

KULTUR

370. Eftersom ett av konstens viktigaste uppdrag är att ifrågasätta och flytta gränser kommer de gränser politikerna sätter upp för vad som ska stödjas och inte fångsla konsten så att den tappar sitt egenvärde. Sådan konst kan aldrig på allvar granska makten, normerna och förvandlas därför till ren underhållning eller förströelse. En liberal kulturpolitik måste befria konsten från statlig kontroll.

371. Privata stiftelser, företag och föreningar kan ta ett större finansiellt ansvar för kultursektorn.

372. Endast för barn och ungdomar kan det vara motiverat med offentligt kulturstöd. Detta bör ske i form av kulturpeng för att öka individens valfrihet och kulturens oberoende.

373. Det offentliga ska inte subventionera vuxna människors idrottande.

374. Offentligt stöd till barn och ungdomsidrott bör så länge det existerar ha en ambition att fördelas jämnt.

375. Det offentliga bör inte gå in och ekonomiskt rädda föreningar som står under konkurshot eller liknande utan det är föreningars egen uppgift att sköta sin ekonomi.

376. Ansvar för de statliga museerna ska överföras till universiteten. På så sätt fås en naturlig koppling till forskning och undervisning och incitamenten att vårda samlingarna ökar. Universitetens verksamhet blir samtidigt öppnare mot allmänheten.

377. Museer som inte har en naturlig koppling till den akademiska världen ska frikopplas från statlig inblandning och finansiering. Även i fortsättningen ska staten ta ansvar för kulturhistoriskt viktiga byggnader och egendom.

378. De allmänna biblioteken ska fungera som levande kunskapscentrum. I ett demokratiskt samhälle ska alla ha lika möjligheter att inhämta vetande, varför lån ska vara kostnadsfria och tillgängligheten god.

379. Biblioteken och kulturarvet, så som museer och offentliga arkiv, bör digitaliseras för att öka

tillgängligheten och underlätta forskning.

380. Staten ska avveckla alla sina band till svenska filminstitutet. Svenska barnboksinstitutet ska avskaffas.

381. Bengaliska eldar ger en stämningsfull inramning och är ett viktigt bidrag till svensk läktarkultur. Liberala ungdomsförbundet vill därför införa pyrotekniska zoner på allsvenska fotbollsarenor.

382. Namnsdagar är ett tämligen meningslöst firande, som indirekt ger staten befogenhet att styra människors namngivande. Därför bör namnsdagar tas bort och namnlängdskommittén avskaffas.

383. Teckenspråk ska läggas till som ett nationellt minoritetsspråk. Minoritetsspråkets fortlevnad ska garanteras.

miljö

Människor är beroende av sin omgivning. Vi behöver mat att äta, vatten att dricka, luft att andas och råvaror att bruka, men också en myllrande biologisk mångfald och en omgivning som kan bidra till vår livskvalitet. Tillväxt och miljöhänsyn kan gå hand i hand och måste göras när man har ett långsiktigt perspektiv. Miljöhänsyn och en hållbar samhällsutveckling är förutsättningar för människans utveckling och överlevnad.

MILJÖPOLITIK

384. Hot mot miljön uppstår när människan behandlar naturen på ett oansvarigt sätt. Marknadsekonomi i kombination med ekonomiska styrmedel är det effektivaste systemet för resurshantering. En fri, global och universell konkurrens på miljövänliga villkor är en förutsättning för en långsiktig, hållbar tillväxt.

385. Vi måste på global basis kraftigt minska våra utsläpp av föroreningar. Detta bör ske genom teknisk utveckling, vilket får människan att använda tillgångar effektivare, ökar den materiella standarden samt främjar ett miljövänligt tänkande.

386. Inför en kvotplikt för fossila bränslen så att andelen förnybara bränslen ökar successivt och över tid fasas fossila bränslen ut.

387. Internationellt samarbete krävs

för att lösa miljöhot. EU-skatt på miljöfarlig verksamhet, exempelvis växthusgasutsläpp, bör införas. Möjligheten att föra internationella miljöproblem och enskilda stater samt företag till domstol ska ökas. Det ska kosta att skapa miljöproblem, så att det lönar sig att vara miljövänlig.

388. EU:s utsläppsrättssystem, EU ETS, har misslyckats med att sätta ett pris på växthusgasutsläpp. I syfte att få systemet att fungera bör ett stort antal utsläppsrätter permanent tas bort från systemet.

389. EU bör snarast möjligt harmonisera pantsystemet och göra det möjligt att få pant för flaskor och burkar oavsett var i EU de är tillverkade. Vi bör också se över möjligheten till pant på flera olika sorters förpackningar enligt det koncept som brukas i dag.

390. Liberal miljöpolitik utgår från polluter pays-principen, vilken innebär

att den som orsakar miljöförstöring måste bära kostnaden för densamma.

391. LUF vill införa generella skatter på växthusgasutsläpp för att minska mängden växthusgas vi släpper ut. Staten ska inte genom att sätta olika priser på olika växthusgasutsläpp värdera vilken verksamhet människor väljer att ägna sig åt. Växthusgasskatter ska sättas på en nivå så att de negativa externa effekterna internaliseras, varför skatterna även fyller en kompenserande funktion.

392. Den internationella konventionen att inte beskatta flygbränsle ska rivas upp så att koldioxidskatten även gäller flygbränsle. Tills dess att den är uppriven ska en flygskatt införas för att kompensera för den fördel flygbränsle har gentemot andra fossila bränslen då dessa betalar koldioxidskatt.

393. Kriterier och regler för miljövänlig teknik bör vara teknikneutrala och definieras i termer av till exempel växthusgasutsläpp. Därmed premieras teknologi med liten miljöpåverkan snarare än specifika teknikuttyper. Detta skulle främja såväl innovationer som investeringar i miljövänlig teknik.

394. Utformningen på skatten på kemikalier i elektronik är missriktad då den baseras på varans totalvikt

och processen för att tillsätta kemikalier med potentiellt skadliga egenskaper. Skattens storlek ska istället baseras på hur stor mängd skadliga kemikalier en vara innehåller och varje kemikaliers individuella giftighet.

395. Avdragsrätt för resor till och från jobbet bör avskaffas. Avdraget uppmuntrar ett glest, bilberoende samhälle samt tvingar gående och cyklister att subventionera bilisters resor och utsläpp.

396. Avskaffa de subventioner som finns i systemet för förmånsbilar.

397. Subventioner av miljöbilar kommer att vara onödiga i en ekonomi där miljöskadan är en integrerad del av priset och därför bör dessa avskaffas.

398. Subventioner av fossila bränslen bör avskaffas.

399. Dagens rika länder har byggt sitt välstånd genom förbränning av fossila bränslen och på grund av sina historiska utsläpp har dessa länder ett extra stort ansvar för, men också ett intresse i, att stoppa den klimatförändring som håller på att ske. Nya, generösa och additionella medel bör därför avsättas till globalt klimatbistånd för både skadebegränsnings- och anpassningsåtgärder.

400. Dagens rika länder bör dela med sig av ny miljövänlig teknik och kunskap för att främja en globalt hållbar utveckling samtidigt som patentskyddet måste värnas och upprätthållas.

401. Inställningen som både Sverige och Europeiska Unionen har till genmodifierade organismer (GMO) är både ovetenskaplig och opraktisk. Den hindrar företag att etablera nya effektiva och miljövänliga odlingsmetoder för att producera livsmedel. Därför bör regelverket liberaliseras för en mer öppen politik.

402. Alla ska ha rätt till vatten, och bristen på rent dricksvatten utgör ett existentiellt hot för människan. För att komma tillrätta med problemet måste vatten behandlas som vilken naturresurs som helst – priset ska reflektera tillgång och efterfrågan. Ett system med vattenrättigheter, likt det med utsläppsrätter, för industri och jordbruk kan bidra till att effektivisera användningen. Privata företag ska få en större roll i vattenproduktionen och distributionen.

403. En skatt på handelsgödsel ska införas för att minska övergödningen av våra sjöar och hav.

404. För att underlätta ett miljövänligare resande bör ett gemensamt bokningssystem för tåg

införas inom EU.

405. För att konsumenterna ska kunna göra rättvisa jämförelser av olika fordons klimatpåverkan, ska det ställas krav på fullständiga livscykelanalyser. Dessa bör ta hänsyn till koldioxidutsläppen från både tillverkning och drift.

406. Tillverkningen av litium-jonbatterier kräver många metaller, vilket innebär stora utsläpp av koldioxid. Därför bör det på EU-nivå beslutas att metallerna i dessa batterier ska återvinnas.

407. Senast år 2040 ska EU vara klimatneutralt. Från år 2040 och framåt ska mängden atmosfärisk koldioxid minska till normalnivå, för att senast år 2100 ha nått förindustriella nivåer.

408. Produktion och konsumtion av mat gjort av insekter bör legaliseras i Sverige.

ENERGI

409. Tillgång till energi är av central betydelse för vårt moderna samhälle. Det finns inget självändamål i att minska användningen av energi om tillgången är säkrad på ett miljövänligt sätt.

410. Sveriges energiförsörjning ska i största möjliga mån baseras på

klimatneutrala och kostnadseffektiva energikällor.

411. Kärnkraft är ett bra och effektivt alternativ för energiförsörjning. Därför bör nya kärnkraftverk byggas och spillvärme som inte leder till effektiv elproduktion tas till vara som exempelvis fjärrvärme.

412. Brytning av uran bör tillåtas i Sverige under förutsättning att rigorösa miljökrav ställs. Svenskexporterat uran får aldrig användas till framställning av kärnvapen.

413. Sveriges befintliga vattenkraft bör effektiviseras.

KLIMAT

414. Förbränningen av fossila bränslen är en av de största källorna till miljöproblem som förstärkt växthuseffekt, försurning och hälsofarliga luftföroreningar. Därför ska hårda ekonomiska styrmedel riktas mot all förbränning av fossila bränslen.

415. Den globala uppvärmning som pågår är ett av vår tids största miljöhot. Om denna uppvärmning fortsätter riskerar det att medföra stort mänskligt lidande ur såväl ett humanitärt som ett ekonomiskt perspektiv.

416. Handel med utsläppsrätter är en god princip som bygger på marknadsekonomiska mekanismer. En maximinivå kan fastställas för olika former av miljöskadliga utsläpp. Rättighet till del av dessa utsläpp kan sedan handlas på en marknad. Det kan gälla till exempel utsläppsrätter för växthusgas eller ämnen som orsakar surt regn. Utsläppsrättssystem lämpar sig väl för vissa industrisektorer till exempel fabriker och kraftverk. Är påverkan av utsläppen global bör även handeln med utsläppsrätterna vara det. Utsläppsrätter bör auktioneras ut och inte tilldelas företag gratis.

417. En permanent, internationell klimatdomstol bör upprättas. Domstolen ska kunna granska hur nationer lever upp till de miljökonventioner som satts upp inom det globala samfundet.

418. Varken kommuner eller staten ska subventionera sådant som skadar klimatet. De ska dessutom hålla sig till att sköta sina kärnuppgifter. Flygplatser är exempel på en sådan sak som kommuner inte ska tillåtas subventionera eller stödja.

419. Kommuner ska förbjudas att ta ut administrativa avgifter för ändringar i befintliga detaljplaner eller för upprättandet av nya detaljplaner som syftar till att möjliggöra

byggnation eller installation av produktionsenheter för förnyelsebar energi.

NATURVÅRD

420. En liberal naturvårdspolitik berättigas av att det finns ett allmänintresse i att värna om de värden som människor finner i en biologisk mångfald och en välmående natur. En sådan politik måste också ta hänsyn till de värden som ligger i ekonomisk tillväxt och ett effektivt utnyttjande av våra gemensamma resurser. Den måste kunna omprövas i takt med att samhällets värderingar och behov förändras.

421. De land och vattenmassor som har förklarats vara av stort skyddsvärde bör åtnjuta ett starkt juridiskt skydd. De marina reservaten är särskilt utsatta och bör skyddas mot onödigt slitage på marint liv genom att endast tillåta spöfiske och inte fiske med trål.

422. Utbyggnad av vattenkraftverk på resterande älvar skall inte ske förrän existerande kraftverk har fungerande vattenvägar som främjar laxbeståndets framtid.

423. Miljöfarliga plaster som mikroplaster som inte bryts ned i naturen bör långsiktigt fasas ut.

424. EU:s och Sveriges fiskesubventioner är varken förenliga

med ett långsiktigt hållbart fiske eller marknadsliberal politik och bör därför avskaffas. Särintressen får aldrig gå före en ekonomiskt sund miljöpolitik. En marknad för uttagsrätter skulle möjliggöra en bra marknadsreglering av kommersiellt fiske, vilket är nödvändigt för att skydda bestånden.

425. En långsiktigt livskraftig rovdjursstam kan existera sida vid sida med människan. Detta måste dock ske på människans villkor. Det innebär att privatpersoner ska ha rätt att försvara sin egendom, att enskilda besvärliga djur ska kunna flyttas eller oskadliggöras samt att full ersättning utbetalas av staten för riven boskap.

426. Den svenska vargstammen tillför ett ringa värde till den svenska faunan. Kostnaderna vargen skapar är desto högre, därför bör inga offentliga insatser göras för dess fortlevnad i Sverige, förutsatt att Internationella naturvårdsunionens klassificering av gråvargens bevarandestatus som livskraftig inte ändras.

427. Människan har under lång tid misskött Östersjön genom bland annat överfiskning och utsläpp vilket lett till att djurlivet minskat och många arter är hotade. En följd av att arter dör utär att ekosystemet rubbas vilket också påverkar människor. Sverige bör därför verka för att en gemensam ekologiskt och ekonomiskt hållbar fiskepolitik

inom Östersjön införs för de berörda länderna. Dessutom behöver en strikt miljöpolitik för Östersjön, som ser åt bland annat övergödningssproblemen, införas.

DJURSKYDD

428. Människan har en unik förmåga att förutse konsekvenserna av sitt handlande. Det gör att vi har ett ansvar för de djur som lever under vår omsorg. Djurskydd är en nödvändighet för att säkerställa en etiskt försvarbar djurhållning. I dag far många djur illa under människans omvårdnad på grund av att djurskyddet inte är tillräckligt kraftigt och detta måste således stärkas.

429. All verksamhet som innefattar djur ska kontrolleras hårdare så att den efterföljer djurskyddslagen, något som inte alltid görs i dag. Djurskyddsmyndigheten ska återupprättas. Man ska även ge myndigheten ett ansvar att utreda onödiga regleringar inom djurskyddslagstiftningen. En ny myndighetsstruktur ska inte kosta mer än nuvarande djurskyddsorganisation.

430. Många av slaktmetoderna som används är onödigt plågsamma. På samma sätt är transporter till slakterierna onödigt långa. Lagstiftningen och kontrollen på området bör skärpas.

431. Skäktning bör endast vara tillåtet då det är vetenskapligt påvisat att djuret inte lider.

432. Användningen av små burar inom djurindustrin är inte försvarbart då det hindrar djuren från att uttrycka sitt naturliga beteende och orsakar stor smärta. Tydliga regler för mer generösa storlekar på djurburar ska därför införas.

433. Bötesbeloppen för att bryta mot djurskyddslagen och djurskyddsförordningen ska vara höga. Liberala ungdomsförbundet önskar också större tydlighet i lagarnas tillämpning och tolkning.

434. Användning av djur som underhållning på cirkus ska inte tillåtas på grund av den stress som det orsakar djuret.

register

Abort: 11, 16	Författningsdomstol: 13	Psykisk sjukdom: 40, 41
Alkohol: 37, 39, 41, 43	Försörjningsstöd: 32, 38, 39	Psykisk vård: 40, 41, 43
Antagningsprov: 49	Föräldraförsäkring: 39	Punktskatt: 31
Arbetsgivaravgift: 31, 39	Hedersvåld: 15	Religiös identitet: 7, 9
Avdragsrätt: 58	Hyresrätt: 33, 34	Riksbanken: 29
Avlyssning: 15, 16	Idrott: 51, 53, 55, 56	Samtycke: 45
Barnbidrag: 39	IPRED: 16	Segregation: 34, 47
Besöksförbud: 45	Juridiskt kön: 11, 12	Sexköp: 44
Bibliotek: 56	Kollektivavtal: 30	Sexuell läggning: 10, 21
Bistånd: 21, 22, 26, 53, 58	Konfessionella friskolor: 49	Skolpeng: 48
Blodgivning: 39	Kulturpeng: 55	Snedrekrytering: 54
Bolagsskatt: 31	Kulturstöd: 55	Stipendier: 53
Bostadsbidrag: 34	Kvotering: 10, 54	Straff: 15, 44
Brottsoffer: 45	Källskatt: 31	Studiemedel: 54
Cannabis: 42	Kärnämnen: 53	Studievägledning: 52
Censur: 9, 16	LAS: 29	Surrogatmoderskap: 10
Civil olydnad: 15	Legitimationskrav: 50	Svenska barnboksinstitutet: 56
Datalagringsdirektivet: 16	Lärartäthet: 50	Svenska filminstitutet: 56
Detaljplan: 34, 35, 60	Lärarytbildningen: 50, 54	Teoretisk gymnasieexamen: 53
Diskriminering: 30, 31, 39, 47	Läringsanställning: 30	Trafficking: 44, 45
Drogtester: 16, 17	Läringsutbildning: 53	Ungdomsgaranti: 29
Dublinförordningen: 17, 19	Medborgarskap: 8, 13, 15, 21, 47	Uppehållstillstånd: 14, 23, 24, 45, 47
Dödshjälp: 42	Missbruk: 36, 41, 42	Utländska studenter: 47, 53
Dödsstraff: 14	Modersmålsundervisning: 47	Utvisning: 17, 23
Elevinflytande: 49	Moms: 32, 51	Vapenexport: 26
Euro: 18	Monarki: 14	Visum: 17, 23
Expropriering: 28	Monopol: 6, 20, 27, 30, 35, 36, 39	Våld i nära relationer: 44, 45
Federation: 18, 20, 26, 51	Människosmuggling: 23	Vårdnad: 15, 39, 43, 51, 62
Flexicurity: 29	Namn: 11, 56	WTO: 23
FN: 20, 21, 24, 26	Narkotika: 41, 42	Yrkesexamen: 53
FRA-lagen: 16	Nationella prov: 49	Yrkeslegitimation: 53
Fria skolvalet: 48	NATO: 25, 26	Öppen källkod: 14
Fribeloppet: 54	Papperslösa: 23	
Friskolor: 49, 51	Parkering: 35, 36, 46	
Fristående kurser: 52	Platt skatt: 32	
Funktionshinder: 10, 41		
Företagsklimat: 27		

LIBERALA
UNGDOMSFÖRBUNDET

luf.se
Hantverkargatan 25B, Stockholm

@lufswe

